Ժ. ՏԱՐԻ 2917 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 14 ՍԱՀՄԻ 4386 — 23 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1893 — 25 ՐԵՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1311 — ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	[illegible]	150
» »	Վեցամսեայ	»	75
» »	Եռամսեայ	»	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընթեր թուղթի վրայ [illegible]		Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի [illegible]		Ղրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՀՈԿՏ. 23/4 ՆՈՅՄ. 1893

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՄԵԾ ԽՆԴԻՐ ՄԸ [illegible].— Վերջապէս, Միացեալ Նահանգաց Ծերակոյտը քուէարկեց այն առաջարկն որով կը ջնջուի Շէրմանի օրէնքն Արծաթի վրայ։ Այս օրէնքով, ինչպէս կը յիշուի, ամերիկեան կառավարութիւնն հարկադրուած էր ամէն տարի 54 միլիոն ունկի արծաթ գնել հրապարակէն, զոր իւր Գանձարանին մէջ կը պահէր կամ ձոյլ մետաղի ձեւով, կամ արծաթ տոլար կոխուած։ Նպատակն էր արծաթին գինը բարձր բռնել և անընդհատ անկման առաջքն առնուլ. զի Միացեալ Նահանգաց արծաթաշատ մասերուն մէջ հանքերը չէին դադրեր արծաթ հանելէ և հրապարակն սպիտակ մետաղով ողողելէ։ Օրէնսդրաց ակնկալութեան հակառակ, Շէրմանի օրէնքին արդիւնքն եղաւ արտադրութիւնը քաջալերել, որով առաջուընէ աւելի արծաթ կը հանուէր հանքերէն։ Ժամանակ մը եկաւ որ կացութիւնն անտանելի դարձաւ։ Հին Աշխարհին մէջ ոսկւոյ և արծաթի համեմատութիւնն 1 առ 18—20 էր, իսկ Ամերիկայի մէջ հազիւ 25—30 տրամ արծաթ հաւասար կուգար մէկ տրամ ոսկւոյ։ Յայտնի չէր թէ արծաթին անկումն ո՛ւր կանգ պիտի առնուր։ Եւ որովհետեւ Ամերիկայի մէջ երկմետաղեան դրութիւն կայ, այսինքն՝ մարդ ուզածին չափ արծաթ կրնայ տալ իւր պարտքին համար, գործաւոր, արհեստաւոր, խանութպան արծաթ տոլար ընդունելու հարկադրուելով, ծանր վնաս կը կրէին, յարգը կոտրած թղթադրամ ընդունողին վիճակակից կ'ըլլային, որով ապրուստը կը սղէր։ Հետեւապէս, բնիկ բանուորներուն և արհեստաւորներուն դրամ շահցնելու համար, մաքսերը կը բարձրացնէր Խորհրդարանն։ Այս ալ ապրուստը կը սուղցնէր. բայց մասնաւոր շահերու նպաստաւոր կուգար։ Մաքսապաշտ գործարանատէրք և արծաթի հանք բանեցնող ջոջերը խօսք մէկ ըրած էին, առաջինք՝ արծաթը պաշտպանելու և վերջինք՝ մաքսերը պաշտպանելու։ Բայց Ամերիկայի մէջ տիրող դրամական տագնապը կը ճնշէր երկրին վաճառականութեան վրայ։ Միացեալ Նահանգաց հետ գործ ընող Եւրոպացիք ոսկի կը պահանջէին։ Ամերիկայի մէջ միշտ արծաթ գործածուելով, ոսկին հետզհետէ վտարուած էր յԵւրոպա։ Շէրմանի օրէնքն, իւր նպատակին չծառայելէն զատ, ո՛չ միայն գլխովին ներհակ արդիւնք տուած էր, այլ ուրիշ կերպերով ալ խանգարած էր երկրին տնտեսական պայմանները։ Փոփոխումն անհրաժեշտ էր։ Բայց Հանրապետականք այս փոփոխումն ընել չէին ուզեր, վերոյիշեալ երկուց տարբերաց դաշնակցութիւնն հանրապետական կուսակցութեան թիկունք ըլլալուն համար։ Ժողովրդականք (Տեմոքրաթ) առանձնեցին գործն, և իրենց կուսակցապետ, Պ. Քլիվլէնտ, նախագահական աթոռը բազմելէն ի վեր, ազդուապէս ձեռնարկեց այս փոփոխման։

Երեսփ. Ժողովոյ մէջ մեծ դժուարութիւն չքաշուեցաւ. զի թէպէտ հոն կան երեսփոխաններ որք արծաթի հզօր հանքատէրց մարդն են, բայց նաեւ կան շատ մը երիտասարդ երեսփոխաններ, որք երկրին շահը միայն կը մտածեն, և առանց կանխակալ կարծիքի դատելով, իրաւունք տուին Պ. Քլիվլէնտի, և Շէրմանի օրէնքին ջնջումն երկու երրորդի մեծամասնութեամբ ընդունեցին։ Ծերակոյտի մէջ արծաթի հանքատէրք հզօրապէս ներկայացեալ են։ Արծաթ արտադրող Նահանգաց ներկայացուցիչներն ալ արծաթապաշտ են թէ իրենց անձնական շահով և թէ իրենց ներկայած Նահանգաց մասնաւոր շահով։ Հնարք չմնաց որ ի գործ չդնէին՝ ջնջման առաջարկը ջուրը ձգելու համար։ Առաջարկներ կը բերէին մին քան զմիւսն հետաքրքրաշարժ, արծաթի գործածումն ընդհանրացնելու համար։ Երբ հակառաջարկները լմնցան, ֆիզիքական տոկունութեամբ առաջարկին ընդունելութիւնն արգիլել ուզեցին։ Ուժով Թօքի տէր ծերակուտական մը եղաւ 15 ժամ ճառախօսեց անընդհատ, յիշելով շատ մը էական խնդիրներ, օրինակի համար՝ աշխարհի ստեղծագործութիւնն, արեգական բնութիւնը, ժողովրդային կրթութեան աստիճանն ի Ֆրանսա, Պէհրինկի ծովուն մէջ փոկորսութեան խնդիրն, ևն. ևն.—ժամանակ վատնելու և նստաշրջանը փակել տալու հնարք։ Ընդդիմադիրք իրենց անկողինն և ուտելիքը բերելով ի Ծերակոյտ, ձեռնարկեցին մինչեւ առաւօտ խօսիլ, որպէս զի քուէարկութիւն տեղի չկարենայ ունենալ։ Վիճաբանութիւնը քուէով վերջացնելու դրութիւն չկայ հոն։ Ընդդիմադիրներէն երեքական հոգի փոխն ի փոխ կը ստանձնէին ժողովը զբաղեցնել, մինչ ուրիշ երեքական հոգւոյ խումբեր քովի սենեկին մէջ քիչ մը քնանալով կը կազդուրուէին։ Ջնջման կուսակիցք, այս հնարքին դէմ դնելու համար, նոյն տեսակ միջոցներու դիմել կը հարկադրուէին, և քանի օրէ ի վեր աշխարհի ամենէն պատկառելի ժողովներէն մին ֆիզիքական մրցման հանդիսավայր մը դարձած էր, ի մեծ զուարճութիւն անոնց որք չէին կրնար Շիքակոյի անյաջող Արուեստահանդէսին մէջ զուարճութիւն գտնել։ Կիրակին միայն, որ միշտ կը յարգուի Ամերիկայի մէջ, և նոյն իսկ Շիքակոյի պէս գործնական քաղաքի մը մէջ յարգուեցաւ ի վերջոյ, քիչ մը հանգիստ կուտար երկուց կուսակցութեանց։ Բայց վիճաբանութեան այս նպատակաւոր երկարաձգում աղետալի ազդեցութիւն կ'ունենար գործոց ընթացքին վրայ։ Առեւտրական ծանր տագնապ մը տիրեց Միացեալ Նահանգաց մէջ, որոյ արձագանգը մինչեւ մեր հրապարակն եկաւ։ Նիւ Եորքի Սակարանին մէջ, ուր օրական 600,000 արժէթուղթք կ'առնուին կը տրուին, հազիւ 80,000 թուղթի վրայ գործ կ'ըլլար օրական։ Վերջապէս, Պ. Քլիվլէնտ օրինաւորապէս ճնշում բանեցուց Ծերակոյտին վրայ, և իմացուց թէ «իրաւախոհութիւն» չընդունիր։ Պէտք է նորէն հաստատել կամ ջնջել Շէրմանի օրէնքը։ Ջնջման կուսակիցք որք 39 հոգի էին, յաջողեցան չէզոքներէն չորսն իրենց կողմ շահիլ, արծաթի պաշտպաններէն ալ քանիներ ալ ձեռնպահ մնացին, և փոքրիկ մեծամասնութեամբ մ'ընդունեցաւ այն առաջարկ թէ ամերիկեան Գանձարանը դադրի հրապարակէն արծաթ գնելէ։ Հնդկաստանի կառավարութիւնն եւս արծաթ դրամ կոխելը դադրեցուցած ըլլալով, աշխարհի մէջ ամենէն աւելի արծաթ գործածող երկու երկիրք դադրած են արուեստական միջոցներով արծաթին ոյժ տալէ, որ այլ եւս իւր բախտին կը թողուի, աւելի կամ նուազ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ մէջ Ռուսաց այցը նախարարական և լրագրական ամեն վէճեր դադրեցուցած էր։ Հիմակ որ Ռուսերը մեկնեցան, ժամանակն եկած է բան մ'ընելու՝ օրինակի համար՝ Նախարարական տագնապ մը յարուցանելու։ Ըլլալիքն ալ կ'երեւի թէ այս է։ Նախարարապետ և Ներքին գործոց նախարար Պ. Շառլ Տիւփիւի, չափաւոր մարդ, շատ աղէկ չէ իւր արմատական պաշտօնակիցներուն հետ, որոց գլուխն է ելմտական նախարար Պ. Փէյդրալ։ Նորակազմ Երեսփոխանութեան մը առաջին գործն է ի նորոյ կազմել կամ գէթ մասամբ փոխել օրուան Նախարարութիւնն, և այս անգամ Երեսփոխանութիւնն այսպիսի փոփոխում մ'ընելու պէտք պիտի ունենայ այն պատճառաւ մանաւանդ զի համամտութիւն չկայ Նախարարութեան մէջ։ Երեսփոխանութեան առաջին նիստերուն մէջ իսկ հանքատէրց և հանքագործաց մասին խնդիր պիտի յարուցուի, որոց վրայ Նախարարութիւնն ինք համաձայն չէ իւր մէջ։ Պ. Տիւփիւի կ'ուզէ Նախարար մնալ՝ իւր արմատական պաշտօնակիցներէն ազատելով. և ըստ որում Նոր Խորհրդարանին մէջ արմատականք տկարացած և չափաւորք զօրացած են, Պ. Տիւփիւի կը յուսայ յաջողիլ։ Արմատականներն ալ, որք խրատուելիք չունին, կ'ըսեն թէ Հանրապետութիւնն եւս առաւել երկրին վստահութիւնը գրաւելու համար, արմատական փոփոխումներէ պէտք չէ զգուշանալ, և հետեւապէս, կ'ուզեն բոլորովին արմատական Նախարարութիւն մը կազմել, կամ գէթ չարունակել չափաւորներէ և արմատականներէ խառն վարչութիւնները կազմելու դրութիւնն, որ վերջերս այնքան դժգոհութիւն պատճառած էր։ Ի մի բան, այս օրերս կարեւոր լուրեր կը սպասուին Փարիզէ։

Երէկ եկած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Պ. Տիւփիւի իւր պաշտօնակիցներն հրաւիրեր է Նախարարաց խորհրդոյ առաջիկայ նստին մատուցանել իրենց հրաժարագիրն որոց վրայ Երեսփոխանութեան հաւանութիւնը կ'ուզեն խնդրել, որպէս զի յայտնուի թէ համամտութիւն կը տիրէ՞ խորհրդին մէջ, և ըստ այնմ պատրաստելու համար կա՛մ յայտարարութիւն մը Խորհրդարանին մէջ կարդացուելու համար, կամ հարցապնդման մը պատասխանն։ Այս հրաւէրով Պ. Տիւփիւի ինք կ'ուզէ համամտութեան խնդիրն յուզել, Խորհրդարանին առջեւ յուզուելէն առաջ։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ [illegible].—«Բոլոր այս բարեկամութիւնն աղէկ, բայց քիչ մըն ալ գործ ընենք նէ ինչպէս կ'ըլլայ։» Այսպէս կը խորհին շատ մը Փրանսացի վաճառականներ, որոց կարծիքը Փարիզեան գլխաւոր թերթերէն մին, Թան, կը ներկայէ խմբագրականով մը։ Կը յիշէ թէ անցեալ տարի Ֆրանսա Ռուսիայէն գնած է 165½ միլիոն Ֆր.ի ապրանք, մինչ Ռուսիա Ֆրանսայէն գնած է հազիւ 12½ միլիոն Ֆր.ի ապրանք։ Փարիզեան թերթը կարծիք կը յայտնէ թէ Ռուսիա պէտք է աւելի մեծ դիւրութիւն ընծայէ ֆրանսական ապրանաց ի Ռուսիա ներածման, և կը յուսայ որ երկուց ազգաց այժմեան բարեկամական զգացումներն իրենց առեւտրական յարաբերութեանց վրայ եւս ազդեցութիւն կ'ունենան, մաքսային համաձայնութեամբ մը։ Մինչեւ ցարդ, Ռուսիա Ֆրանսայի բարեկամութենէն թէ՛ բարոյական կամ քաղաքական օգուտ քաղած է և թէ նիւթական (դրամական, սեղանաւորական)։ Ֆրանսա ցարդ բարոյական օգուտ միայն վայելած է, բայց ահա աւելին կը խնդրէ, Թան բերելով, որ ֆրանսացի միջնակարգ (վաճառական և գործարանատէր) դասուն բերանն է։

ՀԱՄԲՈՒՐԿԻ ոստիկանութիւնն երեւան հանեց նենգիչներու զարմանալի կերպիւ կազմակերպեալ ընկերութիւն մը, որ ամեն կերպ վաւերական նիւթի կեղծը կը շինէր մեծ յաջողութեամբ։ Իւր գործատեղւոյն մէջ գտնուեցան կեղծ դրօշմներ, կնիքներ, անցագրեր, խնայողական արկեղ տետրակներ, ամենքն ալ յար և նման իսկականին։ Այս «տուն» հիմնուած էր 1888ին, և կը գործէր Ֆրանսայի, Աւստրիոյ, Անգլիոյ և նոյն իսկ Միացեալ Նահանգաց մէջ։ Պէտք ունեցողներ իրեն կը դիմէին այս ամեն երկիրներէ։ Գլխաւոր քաղաքաց, մանաւանդ Վիէննայի և Փարիզի ոստիկանութեան կնիքներն ընկերութեան ձեռքն էին, որ որոշեալ գնով կուտար ամեն կերպ վկայագրեր ոստիկանութեան հետ գործ ունեցող անձերու։ Դատաստանն յոյժ հետաքրքրաշարժ պիտի ըլլայ։

ՍԴԷՖԱՆԻ այրի դահժառանգուհին Աւստրիոյ, հետեւելով Աւստրիոյ կայսերական գերդաստանին ուրիշ անդամոց (ի մէջ այլոց Ֆրանսայի Թագուհի Մարի Անդուանէդի) օրինակին, իւր հարսանեկան շրջազգեստներէն եկեղեցական յոյժ գեղեցիկ հագուստներ շինել տալով նուիրեց քանի մը եկեղեցեաց։

ՍՈԲՐԱՆԵԷԻն բացումն անցեալ օր ծանոյց հեռագիրն։ Այս Երեսփ. Ժողով եօթներորդն է որ ընտրուած է իշխանապետութեան հաստատուելէն ի վեր, և առաջինն է որ ընտրուած է օրինական այն փոփոխեալ տրամադրութեան համաձայն որով Ժողովոյն օրինական պայմանաժամն երկարաձգուած է հինգ տարւոյ։ Նոր Սոպրանիէն գրեթէ ամբողջովին կազմեալ է Նախարարութեան կուսակիցներէն. ընդդիմադիր երեսփոխանք խիստ քիչ կան, և ընդդիմադիր կուսակցութեան պետերէն ոչ ոք։ Ըստ նոր փոփոխման, երեսփոխանաց թիւը կրճատուած է 161ի։ Պ. Սթամպուլով եւ այլ նախարարք ամբողջովին ներկայ էին։ Յիշելով իւր Իշխանութեան եօթն տարիներու միջոցին կատարուած լաւ տնօրինութիւններն, իբրեւ անոնց ամենէն նշանաւորն ակնարկեց իւր ամուսնութեան։

ԶՕՐ. ԿՈՒՐԿՕ, Լեհաստանի հրամատարն և կուսակալը, մահամերձ վիճակի մէջ է։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Այնթապէ Հոկտ. 7 թուով մեզ կը գրեն.

Այնթապի վաճառականութեան համար կարեւոր թուական մ'է Առեւտրական դատարանի (Թիճարէթ Մահքեմէսի) վերաբացումը։ Առեւտրական դատարանն Այնթապի մէջ հաստատուած էր 15 տարի առաջ, և 9—10 տարուան գործունէութենէ յետոյ փակուած կը մնար. վաճառական դասի կողմանէ կրկին կրկին մատուցուած հանրագրերու իբր պատասխան, պետական հրաման մը (ինչպէս ծանուցուեցաւ [illegible] մէջ) արտօնեց վերաբացումն, որ տեղի ունեցաւ Սեպտ. 20 երկուշաբթի օրը՝ Սիփահիզատէ Սալիմ էֆ.ի նախագահութեամբ։ Վեհ. Սուլթանի կենաց համար աղօթք մը յետոյ, անդամ ընտրուեցան՝ Հաճի Անիֆզատէ Ապտիւրրահման և Լեւոնեան Յովհաննէս էֆ.ք մնայուն, Ֆախրզատէ Մուհամմէտ Խէյրի և Սահակեան Հաճի Սարգիս էֆ.ք առժամանակեայ։ Վաճառականական դատարանն ակնկալուած օգուտը կ'ընծայէ Այնթապի պէս վաճառականական շարժում ի գործ դնող քաղաքի մը։

—Սեպտ. 10ին քաղաքս այցելեց և 10ին քաղաքս այցելեց և 14ին մեկնեցաւ Արժ. Գէորգ վրդ. Պօյաճեան, բնիկ Քաբբերդցի և քահանայ անդրոյն։ Բաւական ժամանակէ հետէ վարդապետական աստիճան ընդունած է Սսոյ թեմէն։ Թարսուսի և Ատանայի մէջ մնալէ յետոյ, կ'երթայ ի Մալաթիա՝ վանահայր Ս. Լուսաւորիչ վանուց, առաջնորդական տեղապահ Մալաթիոյ, ներկայացուցիչ Ս. Կաթողիկոսին՝ իբր փաստաբան Աթոռոյ նիւթական իրաւանց։ Այդ պաշտօնները, մանաւանդ վերջինը, մանրամասնօրէն գծուած են կոնդակի մը մէջ, որ կը ցուցնէ թէ ինչ վիճակ ունի Սսոյ թեմին կղերական դիւանատունը։ Տ. Գէորգ վրդ. դրամ պիտի հաւաքէ եպիսկոպոսական աստիճանն ալ փոխանակելու. արդէն ուրիշ մ'ալ՝ Տ. Պետրոս ծ. վ. Ներկարարեան, Հալէպի մէջ կը սպասէ նոյն դիտումով։

—Ն. Ամենապատուութիւն դժկամակած է Այնթապցւոց մանաւանդ կրօնական դասուն, որ շահելով իւր սպասաւորներէն մին (այժմ կարգաթող) առած են անոր ձեռքէն Միւռոնի շիշը։ Ս. Կաթողիկոսն իւր դժկամակութիւնն յայտնելու միջոցներ չփախցներ. երբ Այնթապ գայ, ուղղակի տուն մը կ'իջնէ, թէպէտ Եկեղեցւոյն ողջոյն տալու գեղեցիկ սովորութիւն մը կայ անդին։

—Դպրեվանուց ուսանողներէն բարեշնորհ Յարութիւն Աւագ Սարկաւագ Կիւլէսէրեան, բացառիկ տնօրինութեամբ մը, երեք ամսէ ի վեր իւր ծննդավայրը կը գտնուէր, արձակուրդի պատեհ առթով, իւր տկարութիւնը ապաքինելու համար։ Բաւականին կազդուրուած, օր մ'առաջ ճամբայ ելաւ վերադառնալու յԱրմաշ, ուսանողական ընթացքը աւարտելու, մինչեւ երկու տարի։ Երիտասարդ աքեմաւորը ոգւով կապուած է այն կոչման որուն յարգը կը միացնէ իւր ազնիւ ձգտումներուն հետ։ Իւր անակնկալ այցելութիւն յուսալից գաղափար կուտար մեր ապագայ եկեղեցականներու վիճակին վրայ։ Կը տեսնենք թէ Դպրեվանքը, հակառակ իւր հակակիրներուն, կը ծառայէ բաղձացեալ նպատակին, որով կը յուսանք պատասխանէ հանրային փափագին։ Սարկաւագ կրօնաւորն, իւր կազդուրման միջոցին, չմոռցաւ Եկեղեցին, զոր այնքան շատ կը սիրէ. իւր եկեղեցականի հմուտ սպասաւորութեամբն և հոգեւոր մխիթարութեան համար արտասանած քարոզներովն, որք արժանի են քաջալերութեան, համակրանքի բան մը թողուց Այնթապցւոց սրտերուն մէջ։ Լաւ ապագայ մը կը խոստանայ, ի պատիւ Դպրեվանուց և իւր անվաստակ աշխատաւորներուն, որոց անունները պատկառանօք կը յիշէր միշտ։

—Այս տարի Դպրեվանուց մէջ ուրիշ սարկաւագ մ'ալ ունեցանք, յանձին Տիրացու Ներսէս Մելքոնեանի (Կայսերցի)։ Մեր կրօնաւոր ուսանողներուն յարատեւութիւն մաղթելով, ջերմապէս կը համակրինք Դպրեվանուց նպատակին և այդ հաստատութեան աշխատողներուն։ Այս առթիւ չենք մոռնար Այնթապի ուրիշ երկու ուսանողներն, Էջմիածնի Գէորգեան Ճեմարանի, որք չորս տարիներէ ի վեր կ'աշխատին հոն, կը յուսանք թէ Ճեմարանցիք չեն մոռնար իրենց ծննդավայրը, որուն օգտակար ըլլալու ջանքն անշուշտ կ'զբաղեցնէ զիրենք։

—Մեր դպրոցները, քիչ շատ, առին իրենց վերջնական կազմութիւնը։ Երկու ընկերութիւններ, Վարդանեան և Ադենական, առանձինն կը կառավարեն իրենց նախակրթարանները, օգտակար ըլլալու չափ աշակերտներ կրթելով։ Վերջնոյն 56 աշակերտներուն տնօրէն-դաստիարակութեան պաշտօնը Յակոբ էֆ. Պէքեարեան ստանձնած էր արդէն, երբ Սանասարեան վարժարանի

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (71)

ԺԻՒԼ ԼԵՌՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՄԵՌԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԱԿՈՒՄԲԸ

—Այն մարդը յանցաւոր էր, յարեց Միւֆլիէ ծանր շեշտով մը, և իր պատիժն արդար է։ Ի՛նչ, հանդարտօրէն դուրս կ'ելլենք Կանոնեց Աբքէն, պարկեշտ մարդերու պէս. ապագան երազելով քարափին երկայնութեամբը կ'երթանք... երբ յանկարծ, օրուան առաջին լոյսերուն, կը նշմարենք մարդ մը որ կը սահէր տուներուն տակէն՝ պատերուն քսկռտելով։

—Գէշ երեւոյթ ունէր, ընդմիջեց Կոնիկլու։

—Աւելին, շարունակեց Միւֆլիէ, պարկ մը ունէր։

—Լեցուն պարկ մը։

—Ուռուցիկ, հրապուրիչ, խոստմնալից։

—Եւ հին քուրջեր։

—Ամեն բան կը ցուցունէր թէ աշխատող մըն էր որ տուն կը տանէր գիշերուան աւարը։

—Ես ալ այդ կարծիքն ունեցայ։ Ակնարկ մը կը փոխանակենք...

—Եւ վրան կը նետուինք։ Կռուփի հարուած մը կ'իջեցնեմ ես։

Միւֆլիէ ձեռքին մէջ առաւ իր մտածկոտ ճակատը։

Յետոյ մեկենիմէկ ոտք ելլելով.

—Կոնիկլու, ըսաւ, առաջարկ մը պիտի ընեմ։

—Ըրէ։

—Երկար ատեն կայ, բայց շատ երկար ատեն որ չեմ ըրած այն փոքրիկ նախաճաշերէն...

—Վարունգաւոր կողիկ։

—Խցաւոր գինի։

—Սուրճ, Թէյ...

—Եւայլն, այո։ Լաւ ուրեմն, աւասիկ իմ կարծիքս. մենք այժմ տէր ենք տասն հատ կլորիկ քսան ֆրանքներու։

—Պիսքօին դրամը։

—Բայց պէտք է խոստովանիմ քեզ, Կոնիկլու, թէ փափկանկատ ընթացքով է որ որոշեցի քիչ մը առաջ յարձակիլ մարդուկին վրայ։

—Վա՛յ։

—Հիմակ կը հասկնաս... մեզի ի՞նչ ըսաւ Պիսքօն։

—Թէ գործ մը պիտի ըլլայ։

—Շա՛տ լաւ։

—Թէ քիչ մը հագուելու ագուելու ենք։

—Ինչ որ պիտի ընենք քիչ հոգը... և յետո՞յ...

—Այնչափ։

—Բայց, Կոնիկլու, լռելեայն խօսք մը կար, թէ դեզինները կանխավճարի պէս բաներ էին... և ես նախամեծար կը համարիմ—աւասիկ հոս երեւան կ'ելլէ քիչ մը առաջուան ըսած փափկանկատութիւնս—զանոնք չահելէ ետքը դպչիլ անոնց։

—Օհօ՜, ըրաւ նորէն Կոնիկլու, զոր սաստիկ կը զարմացնէին Միւֆլիէի խղճահարութիւնները։

—Բայց միւս կողմէ աղուոր նախաճաշ մը ընելու փափագ ունիմ... Այն ատեն, քննեցինք անծանօթ մարդուկին պարկը... փոքրիկ Մալուաներն քովի սիրուն գօզոնաթագոյին կ'երթայ, կը ծախէ աշտանակը, սպասը և սանը, և այն ատեն կերուխումը կը սկսինք։

—Կեցցէ՛ս, ըսին երկու մարդերը։

—Ես պատրաստ եմ։ Այս ամենը կը ծախեմ, ըսաւ Մալուանէ։

—Գնա՛ ուրեմն, երիտասարդ պատգամաւոր, յարեց Միւֆլիէ, որ կը սիրէր նմանիլ այն շնչոտին զոր Ֆրէտէրիք կուեննայ Ռօպէռ Մաքէռի մէջ, և շտապէ, անհամբեր քեզի կը սպասենք։

Մալուանէ դուրս ելաւ, ա՛լ առանց աղաչել տալու, իր պատռած պլուզին տակ պահելով գիշերային շահատակութենէն ձեռք բերուած աւարը։

Կոնիկլու և Միւֆլիէ մինակ մնացին։

Կ'երեւայ թէ Մալուանէի առջեւ իրենց բոլոր միտքը չէին յայտնած, վասնզի հնազանդելով յանկարծ միեւնոյն մտածման, իրարու երես նայեցան, և միեւնոյն բացագանչութիւնը՝ «լաւ ուրեմն» դուրս ելաւ իրենց շրթներէն։

—Ըսէ նայինք, Կոնիկլու, ըսաւ Միւֆլիէ, ի՞նչ կը մտածես Պիսքօին վրայ։

—Ուժեղ բռունցք ունի։

—Եւ մեզի գետին գլորեց։ Բայց խնդիրն ատոր վրայ չէ։ Բէ՛հ, կռուփի հարուած մը եղեր է չէ եղեր։ Բայց գործե՞րը... վստա՞հ ես։

—Հը՛մ, հը՛մ...

—Գեղեցիկ խոստումներ կ'ընէ...

—Պիտի բռնէ՞ զանոնք...

—Ես կը տարակուսիմ...

—Ես ալ... կ'ըսեմ թէ մեր քիթին կը խնդայ, և շատ մը հնարքներ կը բանեցունէ։

—Արդարեւ, քան անգամէն աւելի տեսայ որ կը մտնէր տեսակ մը խաքերայի տունը, որ գրասենեակներ ունի։

—Մե՞ծ դուռնէն...

—Աստուա՛ծ իմ, այո։

—Իր սովորակա՞ն հագուստով։

—Ո՛չ, կատարելապէս, գդակով եւ [illegible]ներով։

Այս չնորհալի բառ կը նշանակէ քունքերուն փակցուած և սրածայր այն մազերը որք կը ցուցնեն արտաքին պուլվարին [illegible]ները։

—Եւ երկա՞ր ատեն կը մնար։

—Հա՛, ատ աւելի տարօրինակ է, երբեք չտեսայ դուրս ելլելը։

—Բէ՛հ, պատճառն այն է որ երկու դուռ ունի։

—Մալուաներն միւսին վրայ կը հսկէր։

—Վա՛յ... է՛յ խաքերային անո՞ւնը։

—Մանքալ։

—Չեմ ճանչնար... վերջապէս, այս ամենը կ'ապացուցանէ թէ Պիսքօն կը ձգէ բարի Գայլի պարզ աշխատութիւնը և բարձր գործերու ձեռք կը զարնէ... և թէ վերջապէս կը մոռնայ մեզի։

—Սակայն, յարեց Կոնիկլու, թերեւս այդ կերպով կը պատրաստէ իր ըսած գործը։

—Կարելի՛ է... ամեն պարագայի մէջ... քու կարծի՞քդ...

—Աչք բանալ...

—Լմնցաւ... կը տեսնե՞ս, երբ պէտը փառասիրութիւն ունենայ, ի հարկին մէկ հարուածով կը կտրէ իր պոչը... և Գայլերէն կազատի...

—Ես չեմ կարծեր սակայն որ Պիսքօ...

—Ամեն բան կուգայ ձեռքէն, ընդմիջեց Միւֆլիէ։ Իմ կարծիքս աս է։ Ինչպէս ըսիր, աչքերնիս բանանք... և վտանգի պահուն...

Ակնարկ մը փոխանակեցին որ դիւրահասկնալի ըլլալով, ո և է բացատրութիւն անօգուտ եղաւ։

Արդէն նոյն պահուն դուռը կը բացուէր և Մալուանէն կ'երեւէր։

—Ի՞նչ ուշ մնացիր։

—Հայր Պլազիան հոն չէ՞ր։

Այս երկու հարցումները միահաղոյն եղան։

Բայց առանց անմիջապէս պատասխանելու, Մալուանէ խնամով գոցեց դուռը, և բարեկամներուն մօտենալով, ըսաւ ցած ձայնով.

—Դեզինները քովս են։

—Կեցցէ՛ս։

—Սուս, ըրաւ Մալուանէ։ Բայց ուրիշ բան կայ...

—Ի՞նչ։

—Չեմ գիտեր թէ բանի մը կրնա՞յ ծառայել... բայց Պ. Միւֆլիէն այնքան չարամիտ է...

Միւֆլիէ ճիտը երկնցուց և պաշտպան շեշտով մը ըսաւ.

—Խօսէ, պզտիկ, վասնզի պատույս վրայ, համբերութիւնս կը հատցունես։

—Լաւ, մտիկ ըրէք, յարեց Մալուանէ։ Հայր Պլազիանին քովը կ'երթայի, չէք գիտակ ծերունին կրպակը պիտի մտնէի, երբ կանգ առի...

—Հէ՞։

—Խանութը գոց էր։

—Գրո՛ղ, գոչեց Միւֆլիէ, արդեօք ծերունիկը ոտքերը տնկա՞ծ էր...

—Ես ալ այդպէս մտածեցի... բայց միտքէս ըսի. բնական բան չէ։ Արդ որովհետեւ միշտ ես կ'երթամ ծերուկին խանութը, հոն ալ ամեն տեղ ըրածիս պէս ըրած եմ։

—Այսինքն թէ...

—Ամեն կողմ, ծակուծուկը քննած դիտած եմ։ Արդ, ծերուկը թերեւս չգիտէ թէ տանին ետեւը, բակի մը մէջ մառան մը կայ... սեւ սեւ... ուր աղտոտ բաներ կը նետեն... և պատին մէջ ծակ մը... և ծակին ետեւը պատ մը, որ ծերուկին տունն է... և վերջապէս այս պատին մէջ ուրիշ ծակ մը ուսկից կը տեսնուի տանն ներսը։

—Գրո՛ղ, ըսաւ Միւֆլիէ, խորամանկ ճագար մըն ես դուն։

—Շնորհակա՛լ եմ, վարպետ, ըսաւ Մալուանէ։ Արդ, սանկ ըսի ինքնիրենս. կամ հոն է, կամ հոն չէ, բան մը չպիտի տեսնեմ...

—Շատ բանաւոր...

(Շարունակելի)

խնամակալութիւնը հեռագրաւ վերջնապէս կ'արտօնէր իրեն մնալ հոս։

—Աղջկանց Հայկանուշեան վարժարանը վերաբացուեցաւ Նոյմ. 1ին։ Իգական սեռի կրթութեան գործն այս տարի յանձնուեցաւ Փիլիպպոս էֆ. Սարգիսեանի, որ մէկդի թողլով իր առեւտրական գործերը, փարած է իր գործին, տեսուչ-դասատուի պաշտօնով։

Կանայք անկեղծ ջանք մը կը ցուցնեն իրենց աղջկանց կրթութեան. [illegible] ուսուցչուհիներ արդէն երկու օրիորդ զրկեցին ի Պոլիս, Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանը. կանանց առաջին փորձն է այս և մեծ դժուարութիւն կը կրեն հարկաւոր ծախքն հայթայթելու. անշուշտ օրիորդներու փոխադարձ ջանքը և իրենց տրուած կրթութիւնը հիմնապէս կը նպաստեն Հայկանուշեան վարժարանին նպատակին, որմէ կախուած է մեր իգական սեռին բարձրացումը։

—Մխիթարեան դպրոցն ալ կը շարունակէ իր ընթացքն 100 ուսանողքէն. Գոլէճը հիմա չունի իր նախկին փայլն. Իր ուսուցչական խմբին կարեւոր անդամներէն մին՝ բրոֆ. Յովհաննէս Գրիգորեան՝ նոր տարւոյ Գերմանիկ պիտի ուղեւորի, դասախօսելու. մինչ ուրիշ մը, բրոֆ. Սարգիս Լեւոնեան, անկողնոյ կը ծառայէ երեք ամսէ ի վեր։

Այդ երկու անունները զգալի պարապներ պիտի թողուն այս տարի Կեդրոնական Թուրքիոյ Գոլէճին մէջ։

—Մետաքսեղէնի նոր [illegible] մը, Այնթապի մէջ, կը բանեցնեն. եթէ չի պակսի դրամական ձեռնտուութիւն, հետզհետէ կատարելագործուելով պիտի նսեմացնէ Շամի և Հալէպի [illegible] և [illegible]։

—Մարախի երկիւղը ցրուել սկսաւ մեր երկրագործներու մտքէն. կ'ըսեն թէ աշնանայանը, շատ առատ անցեալ տարիներու բաղդատմամբ, անհամեմատ արգասաւորութիւն մը պիտի ունենայ։

—Այնթապի պահած ձիւնը մեծ քանակութեամբ սպառեցաւ Հալէպի մէջ սուղ գնով. այս տեղ մէկ [illegible] (2 ½ օգգա) ձիւն 5 [illegible], Հալէպի մէջ 15 [illegible]։ Այնթապի [illegible] ամառնային ժամանակներու մէջ բարիք են թէ իր և թէ Հալէպի և Պիրէճիկի բնակչաց համար։

—Չամիչի [illegible] ժողովեցին. չամիչին գինը ինկած է. առաջուան յարգը չի վայելեր Եւրոպիոյ մէջ. այս տեղ [illegible] շատ շատ 2 [illegible] է։

—[illegible] կը յօժարէ Շէրէֆ [illegible]։ Այնթապցիք առհասարակ կ'աշխատին այդ քաղըրեղէնի պաշարով լեցնել իրենց մառանները, ձմրան թոնիրին վայելքը անուշցնելու համար։

Ա. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ.

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը պաշտօնագրով մը խնդրեց կրթական նախարարութենէն ներկայացուցիչ մը ղրկել յառաջիկայ երեքշաբթի օր Ղալաթիոյ Կեդրոնական վարժարանն, ուր տեղի պիտի ունենայ շրջանաւարտներու վկայականաց բաշխման հանդէսը։

Ս. Էջմիածնէն առնուած լուրերուն նայելով, Աստրախանի առաջնորդ Գեր. Գէորգ եպիսկոպոս Սուրէնեան հրաժարական մատուցեր է։

Կ'ըսուի նաև թէ Գեր. Արիստակէս եպիսկոպոս Սեդրակեան հրաժարեր է Գէորգեան Ճեմարանի վերատեսչի պաշտօնէն։

Երգեցողութեան ուսուցիչ Պ. Կարա-Մուրզա Հոկտեմբեր 6ին արձակուեր է իր պաշտօնէն, Կաթողիկոսական հրամանով։

Օր. Երմինէ Վարդանեան, որոյ կտակն երէկ ծանուցինք, իր Վագֆին Միւթեվելլի կարգած է Գրիգոր էֆէնտի Կիւմիւշկէրտան, և յառաջիկային կազմուելիք խնամակալութեանն անդամ նշանակած է իր որդեգրած մէկ երիտասարդը՝ Լեւոն էֆէնտի Բանիկեան։

Երկու ցաւալի արկածի լուրեր կը հասնին Ս. Էջմիածնէն։

Գեր. Ազարիեան եպիսկոպոս՝ Քիշնեւէն Ս. Էջմիածին վերադառնալու պահուն, Դիլիջանի մօտ կառքէն իյնալով՝ վնասուեր է և կը դարմանուի Դիլիջանի մէջ։

Եաֆայի ազգայիններէն Սրապիոն էֆէնտի Մուրատեան, որ Երուսաղեմէն Էջմիածին ուղեւորող եկեղեցական Ս. Հարց ընկերացած էր իբրև թարգման, ի դարձին Էջմիածնէ՝ Երեւանի մէջ կառքով անցած պահուն, կառքը շրջելով, Սրապիոն էֆէնտի քարի մը վրայ ինկեր և ոտքին ոսկորը երկու տեղէ կոտրեր է։ Բժշկաց կարգադրութեամբ, հիւանդն առնուազն վեց շաբաթ անկողնոյ պիտի ծառայէ։

Կովկասի ու շրջակայից մէջ քահանայագործութենէ զրկուած կամ կարգալոյծ եղած բազմաթիւ քահանաներ, Ս. Էջմիածին երթալով՝ խնդրագիր մատուցած էին, վերահաստատուելու համար իրենց հոգեւոր պաշտօնին մէջ։ Ասոնցմէ մեծագոյն մասին խնդիրքն ընդունուեր է։

Վաղը առաւօտ, Գեր. Բարթողիմէոս Սրբազան պատարագ պիտի մատուցանէ Գում-Գափուի դրսի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյն մէջ։

Արժ. Բարթուղիմէոս Ծ. վարդապետ Պաղճեան վաղը առաւօտ Պատարագ պիտի մատուցանէ Եէնիգիւղի եկեղեցւոյն մէջ, ի հանգիստ հոգւոյ հանգուցեալ Ենովք էֆէնտի Տէմիրճիպաշեանի։

Արժ. Եղիկ Ծ. վարդապետ Գալբաքճեան վաղը առաւօտ Պատարագ պիտի մատուցանէ Գատըգիւղի Ս. Թագաւոր եկեղեցւոյն մէջ։

Վասն հանգստեան հոգւոյ եւ օրհնութեան յիշատակի հանգուցեալ Մկրտիչ էֆ. Անդրէասեանի, յառաջիկայ կիւրակէ (հոկտ. 24) Գեր. Մատթէոս Ս. Արքեպիսկոպոս Իզմիրլեան հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել ի Ծնունդ Ս. Աստուածածնի եկեղեցւոջ Մաքրիգէօյի, ըստ փափաքանաց Անդրէասեան ազգակից ընտանեաց։

Ծանուցանելով զայս ի գիտութիւն բարեկամաց հանգուցելոյն։

Անամ աղօթարար ի Տէր
Տնօրէնց
ԳԱԲՐԻԷԼ ՔՀ. ԽԱՆՋԵԱՆ

22 հոկտ. 1893 2—2

Ներքին լուրեր

ՍԵԼԱՄԼԸՔ. — Վեհ. Սուլթանն երէկ միջօրէին փառաւոր հանդիսիւ գնաց Համիտիյէ մզկիթն, ուր տեղի ունեցաւ Սելամլըքի արարողութիւնը։ Ն. Կ. Վեհափառութիւն կատարեց ուրբաթու աղօթքն և յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին պարսկական դեսպանն ու առաջին թարգմանը, իտալական դեսպանն ու երկրորդ թարգմանը, սերպիական դեսպանատան առաջին թարգմանն ու կինը, աւստրիական դեսպանատան պահակ շոգենաւին հրամանատարն ու սպայք, Բոսֆորի երկաթուղեաց ընկերութեան տնօրէնն ու կինը, Լոնտոնի [illegible] ընկերութեան ներկայացուցիչը, Ադրիանուպոլսոյ նահանգին առաջին երկրաչափ Պ. Ճարչէօքի, գերմանական դեսպանատան առաջին թարգմանն ու կինը, Հանրային Պարտուց վարչական ժողովին նախագահ Պ. Պեւժէ, իտալական դեսպանատան պահակ շոգենաւին հրամանատարը, պուլկարական գործակատարն ու կինը, Պ. Կարաջինօ, Պ. Պեալթէ և երեսունի չափ օտարազգի զբօսաշրջիկներ։

Ներկայից ոմանք [illegible] միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵՆՈՒԹՈՒՄ. — Երէկ, ուրբաթ, Սելամլըքի արարողութենէն յետոյ, Վեհ. Սուլթանի կողմէ շնորհեալ արտօնութեամբ՝ պարսկական դեսպան Միրզա Խասուլահ խան Ն. Կ. Վեհափառութեան ներկայանալու պատիւն ունեցաւ։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ. — (Պաշտօնական Զեկուցում) Մինչև երէկուան ժամ 7, հիւանդանոցին մէջ դէպք չէ պատահած. Նոր դէպքեր պատահած են՝ մին Մինքարան, մին ի Խասգիւղ՝ Այնալը Գավագ և միւսն Սկիւտարի մէջ՝ մեծ մզկիթի շրջակայքը. Այս վերջինը մեռած է ինչպէս նաև ի Գասըմփաշա երէկ վարակուող անձն և ի Խասգիւղ առաջուան հիւանդներէ մին. Միւս հիւանդներուն առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ. — Հոկտեմբեր 19էն 20, Էսկիշէհրի մէջ երկու մահ, որոց մին առաջուան բռնուածներէն. Բէօյլէահիսարի մէջ դէպք չէ պատահած։

—Հոկտ. 20էն 21, Իզմիր, Տենիզլի ու շրջակայից մէջ դէպք չէ պատահած և ամբողջ նահանգին մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։

—Ի Մուսուլ Սալահիյէի մէջ հոկտ. 18ին երեք դէպքեր պատահած են և հոկտ. 19ին՝ երկու. Առաջուան հիւանդներէ մին մեռած է։

ԱՅՏԸՆԻ կուսակալ Վեհմ. Հասան Ֆեհմի փաշա հեռագիր մը ուղղելով ի կայս. պալատ, երախտագիտութիւն մատուցած է՝ իրեն շնորհեալ ականակուռ Իֆթիխարի պատուանշանին համար։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱՆԵՐԸ. — Առողջապահական վարչութիւնն հետեւեալ շրջաբերական հեռագիրն ուղղած է քարանթինայի կայաններուն.

«Կերասոնի նաւահանգիստէն եկող նաւերուն համար հաստատուած տասնօրեայ քարանթինան հոկտ. 19 էն սկսեալ, իջուցուած է 24 ժամու հսկողութեան և բժշկական այցելութեան որը պիտի կատարուին ի Գավաք։

«Նոյնպէս Ազախու ծովէն (Կերչէն սկսեալ) եկող նաւերուն համար հաստատուած տասնօրեայ քարանթինան, հոկտ. 19 էն սկսեալ, իջուցուած է 24 ժամու հսկողութեան՝ Սինոպի մաքրանոցին մէջ. Բացառութիւն կը կազմեն միայն Թայգանէն ու Ռոստոֆէն (Տոնի վրայ) եկող նաւերը որոց տասնօրեայ քարանթինան անփոփոխ կը մնայ։

«Հոկտ. 19 էն սկսեալ, Սեւ ծովու Ռուսիոյ ասիական եզերքէն (Նովորոսիսքէն մինչև Բաթմ, այս երկու նաւահանգիստներն ալ մէջն առնլով) եկող նաւերը 24 ժամու հսկողութեան միայն պիտի ենթարկուին Սինոպի մաքրանոցին մէջ։

«Ասոնցմէ զատ, Սեւ ծովու ռուսական եզերքէն (Պալճուկի և Խոպէի միջեւ) եկող նաւերուն համար հաստատուած տասնօրեայ քարանթինան հոկտ. 19 էն սկսեալ իջուցուած է հինգ օրուան քարանթինայի որ պիտի մաքրուի Սինոպի մաքրանոցին մէջ»։

Ընդհ. քննիչ Տօքթ. Բօզմի
21 հոկտ. 1893

ՌԱԼԼԻ ԵՒ ԸՆԿ. տունը որ իր վճարումները դադրեցուցած է Ց. Շէրպեթճեան տան սնանկութեան հետեւանօք, իր պարտապահանջներն հրաւիրելով տասնը ութ ամսուան պայմանաժամ մը խնդրեր է, որու միջոցին յանձն կ'առնու վճարել իրենց բոլոր պարտքերը, և եթէ գործերուն վիճակը ներէ, 100էն մինչև 3 տոկոս մըն ալ. Ռալլի ընկերութիւնն [illegible] պիտի կատարէ հաշուեյարդարութիւնը, պարտապահանջներուն կողմէ կարգուած քննիչներու հսկողութեան ներքեւ. Վերոյիշեալ առաջարկութիւնն ընդունուեր է պարտապահանջներուն կողմէ որոնք իրենց կողմէ ներկայացուցիչ կարգեր են Պանքը մը Քօնսոլիտէ Օբլ դրամատան գլխաւոր պաշտօնատարներէն Պ. Նիքօլօբուլօն։

ՄԱՀԱՑՈՒԹԻՒՆ. — Անցեալ սեպտեմբեր ամսուան միջոցին մայրաքաղաքիս մէջ պատահած մահերու թիւը, առողջապահական վարչութեան արձանագրութիւններէն քաղուած.

	Այր	Կին
Իսլամ	221	269
Քրիստոնեայ	179	140
Հրեայ	27	26
	427	435

Համագումար 862, որոց երկուքը ծաղկախտէ։

1892 սեպտեմբերին մեռնողներուն թիւն էր 683 (երկուքը ծաղկախտէ), որով այս տարի միեւնոյն ամսուան մէջ 179 մահ աւելի պատահած է։

ԿԱՐՆՈՅ ՆԱՀԱՆԳԸ. — Բարձր. Մեծեպարքոսն հետեւեալ հրամանագիրն ուղղած է Կարնոյ կուսակալութեան.

Պետական Խորհրդոյ ու Նախարարաց Խորհրդոյ որոշմամբ գրուած էր Ներքին գործոց նախարարութեան՝ հարկ եղած ծեկոյցն ընել Ձեր Վսեմութեան, թէ պէտք է չափաւորել այն որոշումն որուն համաձայն Ձեր կուսակալութեան իրաւասութեանը ենթարկեալ Բասէն ու Թորթում գաւառակաց ժողովրդեան կողմէ իրենց տեղերու անտառներէն ի վաղուց անտի կտրուած և իրենց կառքերով Կարին բերուած ու ծախուած փայտերն ու ածուխներն ինչպէս նաև երկրագործական գործիներն ու անհրաժեշտ պիտոյքները տուրքէ զերծ են և թէ միայն ատաղձներէն տուրք պիտի առնուի։ Նոյնպէս յԵրզնկա տարուած [illegible] անհրաժեշտ պիտոյքներն ալ տուրքէ զերծ են։ Միանգամայն հոգ տանիլ որպէս զի օրինաց հակառակող պարագայ մը տեղի չունենայ։ Այս առթիւ տեղեկութիւն տրուած է նաև անտառաց, հանքաց և երկրագործութեան նախարարութեան։

Արդ, նոյն նախարարութիւնը պատասխանած է թէ այս որոշումը հաղորդած է անտառաց քննիչին եւ միանգամայն պէտք տեսած է զեկուցանել ձեզ թէ Թուրքիոյ անտառաց մէջ արհեստին հակառակ եղանակաւ և անտառին ներած չափէն դուրս փայտ կտրուելով անտառները աւերակ դարձած են։ Կարին, ցուրտ կլիմայի ներքեւ գտնուելով եւ այդ տեղ վառելափայտի պէտքն ամէն տեղէ աւելի ըլլալով, Կարնոյ շրջակայից ժողովուրդն եթէ ազատ թողուի փայտ կտրելու եւ ատաղձ շինելու գործին մէջ, յայնժամ թէ՝ անտառները քիչ ժամանակի մէջ բոլորովին պիտի ոչնչանան և թէ այդ տեղերու բնակիչք աւելի դժուարութիւն պիտի քաշեն իրենց այդ անհրաժեշտ պէտքերը ճարելու։ Լսուելով որ այդ կողմերը գտնուած ածուխի հանքերը խուզարկելու համար եթէ խնդրարկուներ ներկայանան և այդ հանքեր գտնուելով եթէ սպառմունք սկսի, մեծապէս պիտի բաւեն տեղական պիտոյից, նոյն Նախարարութիւնը առաջարկած է որ նահանգին մէջ պէտք եղածն ի գործ դրուելով հանքածուխի խուզարկութեան ու շահագործման համար յանձնառուներ գտնուին և այդ կերպով անտառները փճացումէ ազատ մնան։

Նախարարութեան այս զեկոյցն յարմար դատուած ըլլալով, կը յանձնարարուի Ձեզ ըստ այնմ հարկ եղածն ի գործ դնել։

ԱԼԱՇԿԵՐՏԷՆ կը գրեն թէ արմտեաց գիներն երթալով կը բարձրանան. Ցորենի քիլէն 30 ղրուշէն 35ի բարձրացած է, գարիինը՝ 15էն 17 և վարսակինը 13էն 15. Տեղական կառավարութիւնը այդ բարձրացման առաջքն առնլու նպատակաւ թէև արմտեաց արտածումը արգիլեր է մէկ քանի օրուան համար, սակայն Կարնոյ կուսակալութենէն եկած հեռագրական հրամանի մը վրայ թէ Կարնոյ համար արմտեաց ամենամեծ պէտք կայ, այդ արգելքը վերցուեր է. Կարսէն առնուած վերջին տեղեկութեանց համաձայն, այդ կողմերը սով ու թանկութիւն կը տիրէ եւ ցորենի քիլէն ոսկին հարիւր ղրուշի հաշուով մինչև 45-50 ղրշ.ի բարձրացած է։

ԲԱԲԵՐԴԷՆ կը գրեն թէ տիրող թանկութեան հետեւանօք մանր դրամի նեղութիւն կը քաշուի, այնպէս որ մէկ ոսկիի փոխարէն հարիւր ղրուշ տասը փարա մանր դրամ կը տրուի։

ԵԶԵՐԱՊԱՀ ՆԱՒԵՐ. —Կայսերական հրամանաւ, օսմ. վեց եզերապահ նաւերու շինութիւնը փութով առաջ կը տարուի արքունի նաւարանին մէջ։

[illegible] ՃԵՊԸՆԹԱՑԸ. —Բանակցութիւններ կը կատարուին, որպէսզի Արեւելեան Ճեպընթաց կառախումբը վերսկսի բանիլ կանոնաւորապէս. Պուլկար իշխանապետութիւնը ջնջած ըլլալով Զարիպրոտի քարանթինան, համաձայնութիւն մը գոյացնելը դիւրին պիտի ըլլայ։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՅ ՀԱՍՈՅԹՔ. — Հոկտ. 10ին վերջացող շաբթուան մէջ, Իզմիր-Գասապայի երկաթուղւոյն հասոյթը եղած է 4233 անգլ. ոսկի։ Նախորդ տարւոյ միեւնոյն շաբթուան հասոյթն եղած էր 4177 ոսկի։ Վերջին 17 շաբթուան հասութից միջին գումարն է 3566 ոսկի։ 1892ի 17 ամիսներուն հասութից միջին գումարն եղած էր 3657 ոսկի։

—Հոկտ. 9ին վերջացող շաբթուան մէջ, Այտընի երկաթուղւոյ հասոյթն եղած է 1,258,749 ղրշ. ոսկեդրամ։ Նախորդ տարւոյ միեւնոյն շաբթուան հասոյթն եղած էր 1,247,836 ղրշ։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ Նախարարութեան խորհրդական Պօնէն էֆէնտի որ երկու ամսէ ի վեր բացակայ կը գտնուէր արձակուրդով, երէկ առաւօտ մայրաքաղաքս դարձաւ։

ԱՆԳԼԻՈՅ իմաստական լրագիրները շատ նպաստաւոր կերպով կը խօսին՝ Օսմ. Հանրային Պարտուց գործերու մասին Պ. Քայլարտի պատրաստած տեղեկագրոյն ինչպէս նաև այդ վարչութեան տարեկան տեղեկագրոյն վրայ։

ԴՐԱՄԱՆԵՆԳՆԵՐՈՒ խումբ մը գտնուեր է Յունաստանի մէջ, որոնք կեղծ մեճիտիյէ պատրաստելով շրջաբերութեան կը հանէին։ Խումբին պետը, Քօզմա, ձերբակալուեր է Քումի գիւղին մէջ։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՔ. — Սէլանիկի Բերքովիչէ գաւառակին Գուրպան գիւղին մէջ հնութիւններ գտնուած են, որք ութ կտոր քարերէ կը բաղկանան։ Ասոնց երկուքին վրայ նկարներ և միւսներուն վրայ ալ արձանագրութիւնք կան։ Այս քարերէ միոյն վրայ երկու շաստուածներու անունները գրուած են։ Արձանագրութիւնք յունարէն ըլլալով կը կարծուի թէ Ելլադայի հնութիւններ են և գտնուած են նոյն գիւղէն մէկ ժամ հեռաւորութեամբ Ապօլօնիայի աւերակներէն։ Այդ քարերու նկարներուն ու արձանագրութեանց օրինակներն առնուելով Սէլանիկի կուսակալութեան կողմէ ղրկուած են կրթական նախարարութեան։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի խառն ժողովին անդամ կարգուած է Անտոնաքի Բոխիարի էֆէնտի, փոխանակ Տիմիթրի Կուրճի էֆէնտիի, որ մայրաքաղաքէս բացակայ կը գտնուի։

ՇԻՐՔԷԹԻ Խայրիյէի 33 թիւ և Մախսուսէի 18 թիւ շոգենաւերուն միջեւ երէկ առաւօտ Սարայ Պրունի առջեւ բախում մը տեղի ունենալուն մազ մնացած էր, սակայն բարեբաղդաբար երկու նաւապետներն ալ իրենց [illegible] արթնութիւնը չկորսնցնելով՝ վտանգ մը տեղի չունեցաւ եւ երկու շոգենաւք իրարու քսուելով անցան։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ անցեալ կիրակի Արապ Խանէն հրդեհ ծագելով խանին կէսն այրեր է։

—Անցեալ յունուարէն մինչև սեպտեմբեր 17, Իզմիրի մէջ ծագած հրդեհներուն համար ապահովագրական ընկերութիւնք 16,434 անգլիական ոսկւոյ վնասներ հատուցած են։ Անցեալ տարի այդ գումար 35,967 անգլիական ոսկի էր։

—Իզմիրի մէջ Յուլիսի սկիզբէն մինչև հոկտ. 17, տարափոխիկ հիւանդութենէ պատահած մահերու թիւն եղած է 430։ Անցեալ տարիներու այդ միջոյին մէջ ծաղկախտէ և այլ համաճարակներէ եռապատիկ մահեր պատահած էին։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ. — Սըր Էտկար Վինսընթի հրամանով, լուսանկարիչ Անտրիօմենօ սկսած է Օսմ. կայս. Պանքայի պաշտօնեաներուն լուսանկարներն հանել, իւրաքանչիւր դիւանինը՝ խումբ խումբ։

ԷԹՈՒՊԻ ոստիկանութիւնը ձերբակալած է Իսմայիլ ու Հասան անուն երկու մակուկավարներ, որք Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանող ռուսական շոգենաւէն Խազանցի գաղթական ընտանիք մը Էյուպ տանելու համար հարիւր ութսուն ղրուշ պահանջած և ստիպմամբ առած էին այդ ստակը։ Այդ երկու մակուկավարք Ոստիկանութեան Դուռը ղրկուած են։

ԹԷՆՊԷՔԻ. — Երկրագործական նախարարութիւնը Սպահանի ու Շիրազի թէնպէքիի հունտեր ղրկած է ի Կրետէ՝ մշակութիւնը փորձելու համար։ Ասկից առաջ ալ Պաղտատ ղրկուած էր միեւնոյն նպատակաւ։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ զինուորական հիւանդանոցին մօտ յատուկ վայր մը պիտի հաստատուի պատուաստի հիւթեր պատրաստելու նպատակաւ, որուն համար հարկ եղած ծախքը՝ 35 ոսկի՝ պիտի վճարուի տեղւոյն Թաղապետական սնտուկէն։ Թաղապետական բժիշկներն եւ ամեն կողմ այցելելով պատուաստի գործողութիւն պիտի կատարեն։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ կառավարութիւնն, որ նախապէս արգիլած էր Իզմիրէն տարուած կապերտներու մուտքը, ծանուցած է իր հիւպատոսին թէ ի նորոյ շինուած կապերտներու ներածումն արտօնուած է, բայց հիներուն համար դրուած արգելքը կը մնայ։ Իզմիրի ամերիկեան հիւպատոսն սկսած է վկայականներ տալ նոր կապերտներու համար։

ՎՃՌԱԲԵԿ ատեանը՝ օրինական ինչ ինչ պատճառներով բեկած է Եղեռնադատ ատենի կողմէ տրուած վճիռ մը, որուն համաձայն Համբիկ անուն անձ մը տասնըհինգ տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտուած էր և Սերովբէ ալ հինգ տարուան՝ ի Բերա Ստեփան անուն անձի մը սպանութեան գործին համար։

—Վճռաբեկ ատեանը վաւերացուցած է Եղեռնադատ ատենի մէկ վճիռն, որով Եմին անուն անձ մը տասնըհինգ տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտուած էր՝ ի Սարըեար նպարավաճառի աշակերտ Իպրահիմ սպաննած ըլլալուն համար։

ՁՄԵՌ. —Սէլանիկի Վոտենա գիւղաքաղաքին մէջ սաստիկ ձիւն ընել սկսած է։ Այդ տեղի դիրքը բարձր է եւ չորս կողմէն պաշարուած է անտառներով ու լեռներով։

ԱՎՐԱԹՀԻՍԱՐԻ գաւառակին մէջ տեղացւոց աջակցութեամբ շինուելու վրայ եղող կառավարական շէնքին կառուցման ի նպաստ քսանըհինգ օսմանեան ոսկի նուիրած է Սէլանիկի պուլկար-կաթոլիկներու արքեպիսկոպոս Տ. Լազար Միլատինօֆ։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՔ. — Երէկ Վառնայէն մայրաքաղաքս ժամանեցին 250 գաղթականներ, որք ուղղակի Մուտանիա ղրկուեցան Պրուսայի նահանգին մէջ բնակութիւն հաստատելու համար։

ԽՈԶԷՆ ԿԵՐՈՒԱԾ. —Գըրք-քիլիսէի Վիզէ գիւղաքաղաքին մէջ 75 ամեայ յոյն կին մը քնացած պահուն՝ տանը մէջ պահուած խոզ մը զայն բզկտեր ու սպաններ է։ Կնոջ աղջիկն, որ մօտը կը բնակէր իր ամուսնոյն հետ, մայրը տեսնելու երթալով զարհուրելի տեսարան մը կը պարզուի իր աչքին։ Խոզն զբաղած էր պառաւին մարմինը բզկտելով ուտելու։ Աղջիկը մեծ դժուարութեամբ կը յաջողի իր մօր յօշոտեալ մարմինն ազատել խոզին ժանիքներէն։ Անցեալ տարի ալ ի Գըրքքիլիսէ խոզ մը բզկտած ու կերած էր օրօրոցի մէջ գտնուող մանկիկ մը։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ

Օսմ. Թատերական խումբն, առաջնորդութեամբ Պ. Ս. Պէնլեանի, այս գիշեր պիտի ներկայացունէ Գատը-գիւղի Ձմեռնային թատրոնին մէջ՝ ԽԱՂԱՑՈՂԻ ՄԸ ԿԵՆԱՑ 30 ՏԱՐԻՆ, թատերգութիւն 6 արարուածով և [illegible], զաւեշտ մէկ արարուածով, Թուրքերէն լեզուաւ։

Գլխաւոր դերակատարներն են՝ Պ. Պ. Մատթէոսեան, Թ. Ֆասուլեաճեան, Ս. Պէնլեան, տիկնայք՝ Հէքիմեան, Սաթենիկ եւայլ դերասանք ու դերասանուհիք։

* * *

Պ. Մ. Մնակեանի օսմ. Թատերական խումբը վաղը գիշեր Մաքրիգիւղի Շէմս թատրոնին մէջ պիտի ներկայացունէ թուրքերէն լեզուաւ, ԶՐՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ, կամ [illegible], թատերգութիւն ութ արարուածով, եւ [illegible], զաւեշտ 2 արարուածով։ Սոյն ներկայացում կազմակերպուած է ի նպաստ Մնակեան խումբին գլխաւոր դերասաններէն Պ. Հօլասի։

ՏՕՔԹ. ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

Մանկաբարձ և մասնագէտ կանանց հիւանդութեանց, Փարիզէ մայրաքաղաքս վերադառնալով հաստատուած է Բերա Մեծ Փողոց Պէյլէրպէյի Փարմագ-Գաբու թիւ 2 տունը։

Ամէն օր կէս օրէ վերջ հիւանդ կընդունի իր տունը։ Ուրբաթ կէս օրէ վերջ ձրի կը դարմանէ։

875 1—5

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ, ՃԱՐՏԱՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԵՒ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆՑ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ 1889 ի

[illegible]
ԿԸ ՇՆՈՐՀԷ ՈՍԿԻԷ ՄԻՏԱԼԻ ՎԿԱՅԱԿԱՆ ՄԸ
Առ. Պարոն Ա. ԹԻՐԻՈՍ,
ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ
Խմբակ Ե.—ԴԱՍ 73

ԸՆԴՀ. ՏՆՐ. ՃԱՐՏԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ Կ. ՊԻՈՆԺ
Նախագահ խորհրդոյ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿ Ա. ԹԻՐԱՐ.

ՓԱՐԻԶ, 29 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1889

Փարիզի վերջին ցուցահանդէսին մէջ, հելլենական ճարտարագործութեան այս ճիւղին տրուած բարձր գնահատում պատիւ կը բերէ ոչ միայն պատրաստողին, այլ հելլենական ճարտարագործութեան։

Գաղափար մը կազմելու համար այն մեծ յաջողութեան կարեւորութեանը վրայ զոր հելլենական ճարտարագործութիւնը այս մրցավայրին վրայ կը շահի Պ. Թիրիոսի քոննաքովը, կը բաւէ ըսել թէ միայն քոննակ պատրաստողներու տրուած չորս ոսկի միտալներէն երեքը ֆրանսացի գործարանատէրերը շահած են եւ մէկն ալ Պ. Թիրիոս։ Այսքան փայլուն գնահատում մը ետքը, ամեն դրուատիք աւելորդ է։ Ուրեմն անօգուտ կը կարծենք խօսիլ բոլորովին ժամանակով այն զննումներուն վրայ որք եղած են Պ. Թիրիոսի քոննաքին՝ Վիէննայի, Փառիզի ցուցահանդէսներուն ինչպէս նաև Օլիմպական ցուցահանդէսին կողմէ, այս վերջինոյն հիմնուելէն ի վեր։

Թուրքիոյ միակ ներկայացուցիչները Պ. Պ. ՏՈՒԲԵԱՍ ԵՂԲԱՐՔ,
Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Ալեքսանտր խան, թիւ 17։

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԱԺԱՔՍԻՕ, 2 Նոյմ.—Ֆրանսացի քաղաքապետն, ողջունելով Ավէլան ծովակալը, խնդրեց որ նաւախումբն ի մօտոյ դառնայ. [illegible] գի ծովակալի զրահաւորին մէջ պատահած դժբախտ դէպքը թոյլ չի տար որ ի պատիւ Ռուսաց կազմակերպեալ հանդէսք տեղի ունենան։ Ավէլան խոստացաւ երեք ամիսէն նաւախումբը նորէն Քորսիքա բերել։ Քորսիքացի երեսփոխանն ըսաւ թէ այս կղզի անառիկ դիրք մը կրնայ ըլլալ ի պաշտպանութիւն ֆրանսական եզերաց։ Աժաքսիօ քաղաքը [illegible] գերեզման տուաւ մեքենայից արկածին զոհ գացած երկու Ռուսներուն։

ՍԹՐԱԶՊՈՒՐԿ.—Գերման անտառապահ մը Ֆրանսական հողի վրայ [illegible] ֆրանսացի երկու գաղտորսներ։ Կ'ըսէ թէ հինգ գաղտորսք իր վրայ կրակ ըրած էին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Երեսփ. Ժողովը գումարեցաւ։ Շատ մը քաղաքային ընտրութեանց մէջ պահպանողականք յաղթեցին ազատականներուն։

ՓԱՐԻԶ, 3.—Ավէլան ծովակալ նամակ մ'ուղղելով առ Պ. Շ. Տիւբիի, կը խնդրէ որ ֆրանսական ժողովրդեան հաղորդէ ռուսական նաւախմբին ջերմ շնորհակալիքն այն համակրալից ընդունելութեան համար զոր իրենք վայելեցին։ Նաւախումբն Աժաքսիոյէ մեկնելով դէպ ի Պիրէոն գնաց, եռանդնալից կեցցէներու մէջտեղ։

ՊՈՒՔՐԷՇ.—Կարոլ Թագաւոր Նախարարաց խորհրդոյ միահամուռ բաղձանաց համաձայն, գահաժառանգ Մարի իշխանուհւոյն տուաւ Ռումանիոյ Թագի աւագ պատուանշանին մեծ ժապաւէն և ականակուռ շղթայ։

ՍՕՖԻԱ.—Ի Զարիպրոտ երեքօրեայ քարանթինան ջնջուեցաւ և անոր տեղ բժշկային այցելութիւն և գոյից ապանեխում բաւ համարեցաւ։ (Այս պայմանաց մէջ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբն ի մօտոյ կը վերահաստատի)

ԼՈՆՏՈՆ.—Հարաւային Ափրիկէի անգլ. ընկերութեան զօրքերը կատարեալ յաղթութիւն տարին Մադապէլէ-Զուլու Պետութեան զօրաց վրայ, և անոնց վեհապետ Լօ-Պենկուլա փախաւ մայրաքաղաքէն որ անգլ. զօրաց ձեռքն ինկաւ։ Անգլ. կորուստք մեծ չեն։

ՓԵՇԹԱ.—Ֆրանձ Եոզէֆ Թագաւոր Նոյմ. 1/13ին Միւնիխ պիտի երթայ, ներկայ ըլլալու իր թոռ Աւկուսթա իշխանուհւոյն արհիդուքս Եոզէֆի որդի Եոզէֆ Օկիւսթէն արհիդուքսին հետ ամուսնութեան։

ՎԻԷՆՆԱ.—Ֆրանձ Թուն կոմսն եւս, Վինտիշ Կրեց իշխանին հետ, ընտրելի կը ներկայանայ նախարարապետութեան։

ՓԱՐԻԶ.—Բրոֆ. Պրուարտել և ուրիշ բժիշկ մը նորէն Անգլիա պիտի երթան, Քորնելիուս Հէրցի վիճակը քննելու, հասկնալու համար թէ կրնա՞յ տեղափոխուիլ ի Լոնտոն՝ դատուելու։

Սակարան

ԳԱԼԱԹԻԱ, 23 Հոկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	109 ¼
3 » Փարիզի	23

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆՔ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Դ. Սէրի)	24
Բերայի մէջ	— —
Առաւօտուն բացուելու	24 05
Կէս օրին	24 05
Թանզիմաթ Օսմանիյէ երէկ երեկոյ	— —
» » ժամ 5ին	— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառ. Թիւն	Ա. Սէրի	55
»	Բ. »	33 75
»	Գ. »	25 20

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ

Օսմ. Ազգ. Բանկա	Անգլ. Լր.	— —
Բրէտի Ժէնէրալ	» »	7 20
Պանք տը Բօնս	» »	3 05
Օսմ. Շիմէ է Ֆէր	» »	4 10
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	17 01
Թրամուէյ	» »	575
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ	» »	305
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	87
Բաժնեթուղթ Լոսրիժի		39

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 3 Նոյեմբեր

Ֆրանսական Ռանդ 3 %	98 60
» » 4 ½ %	104 30
Օսմանեան բոնսօլիտէ Սէրի Դ.	22
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	488 12
Բրիօրիթէ Թիւբբ (1890)	443 12
Օսմանեան երկաթուղի	86 75
» Րէժիի բաժնեթուղթ	388 12
Պանք Օթոման	579 37
Քրէտի Լիօնէ	748 65
Իտալական Ռանդ 5 %	79 30
Եգիպտական միացեալ	516 25
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 195
Օսմանիյէ (Օսմանեան բոնսօլիտէ)	407 12

ԼՈՆՏՈՆ, 3 Նոյեմբեր

Անգլ. բոնսօլիտէ	98
Օսմ. » Սէրի Դ.	21 75
» » » Ա.	55 25
» » » Բ.	33 81
» » » Գ.	23 50
Օսմ. փոխառութիւն 1871	98 25
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	96 25
Պանք Օթոման	13 06
Այտընի երկաթուղի	13 50
Դամասկոսի երկաթուղի	12 50
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիյէ)	100 12
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	103 75
Հելլենական 5 %	34
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 400

ՓԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 4 Նոյեմբեր

Ֆրանսական Ռանդ 3 %	98 65
Եգիպտական միացեալ	— —
Օսմ. բոնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 15
Օսմ. երկաթուղի	86 25
Օսմ. Րէժի	391
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	— —
Բրիօրիթէ Թիւբբ	— —
Պանք Օթոման	581 25

ԳԻՐՔԵՐՈՒ ԱՌԹԻՒ

Կինն էբր-ամուսին, բրոֆէսոր Հէռման Քլէնքէի, գերմաներէնէ թարգմանուած Մ. Կ. Նազիկեանի ձեռամբ. Ժողովրդական Տարեցոյց, հրատարակութիւն Ն. Կ. Պէրպէրեանի. և Դուրեանի ընդարձակ կենսագրութեան առաջին տետրը, Բարսեղ Ե. Էքսէրճեանէ, — իր նոր անունով՝ Հմայեակ քահանայ։

Ահա երեք գիրքերը — մէկը կոտորակաւոր, — որոնք լոյս տեսան վերջին օրերս։ Առաջինին վրայ քիչ շատ գրուեցաւ արդէն օրագրաց մէջ, և Տոքթ. Վ. Թորգոմեանի նամակը որ արտատպուեցաւ Արեւելքի մէջ, պէտք եղած ձեռնհասութեամբ կը բացատրէր այդ գործին օգտակարութիւնը. բանասէր բժշկին նամակը լաւագոյն յանձնարարականն է որ կրնար տրուիլ՝ Բրոֆ. Քլէնքէի գրքին մեր ամեն դասակարգերուն մէջ տարածման համար։ Ուշագրաւ է նաև գիտնական հեղինակին յառաջաբանը որ երեք մասի բաժնելով կնոջ պարտականութիւնները՝ իբր ամուսին, իբր տանտիկին և իբր մայր՝ կը յայտնէ թէ այս հատորին նիւթ ընտրած է կինն էբր-ամուսին, և ուզած է բացատրել այն պայմանները որք մարմնական, հոգեկան և բարոյական տեսակէտներով՝ ամուսնական կենաց մէջ կընոջ ունեցած առողջութիւնը կապահովեն և այդու ընտանեաց երջանկութիւնը հաստատ հիման վրայ կ'ամրացունեն։

Մեր մէջ ատեն մը անընդհատ վիպասանութիւն հրատարակելու եռանդ կար. հիմակ ալ դասագիրք կը հրատարակուի նոյն ժրաջանութեամբ. միշտ «ընթացիկ դրամը» որ կ'ողողէ գրքերու հրապարակը, որ սակայն բաւական պէտք ունի թարմեան ըլլալու. բանասիրութեան հատորի մը հետ՝ գիտական հեղինակութիւն մը կամ թարգմանութիւն մը կրնան մարսուիլ, և գէշ չըլլար՝ եթէ դասագիրքերու հոսանքին խառնուին երբեմն վիպական կամ ուղեւորական երկեր, որպէսզի ամեն ճաշակ և ամեն հասակ հաւասարապէս գոհացում գտնէ իր ընթերցասիրութեանը։ Նազիկեան էֆէնտիի թարգմանութիւնն օրինակը կուտայ այս պէսպիսութեան պէտքին, և անոնք որ քիչ մը շատ քննադատուած բանասիրական կամ գրական հատորիկներու մօտենալ չուզեն, գոհ պիտի մնան անշուշտ միւս ձեռքերնին կարկառելով այս օգտակար ու լուրջ գիրքին, որուն մէջ, շատ շատ, գուցէ կարելի ըլլայ լեզուական բծախնդրութիւններ գտնել, բայց որ համակամութեամբ կարդացուելու միայն արժանի է։

Գերմանացի բրոֆէսորը, ինչպէս և իր ընթերցումն յանձնարարող հայ բժիշկը, երկուքն ալ գուշակելով որ ամեն հասարակութեան մէջ կայ դասակարգ մը որ բառերէն ու պարբերութիւններէն խրտչելու մեծ հակում ունի, կ'ապահովեն իրենց ընթերցողները թէ ո՛չ մէկ պարկեշտութիւն կը վիրաւորէ այս գիրք։

Բրոֆ. Քլէնքէ առաջ կը բերէ համբաւաւոր դաստիարակուհիի մը խօսքը, թէ «այս գիրք, արուեստակեալ պարկեշտութենէ հեռու լինելով հանդերձ՝ ամօթխածութիւնն ալ չի վիրաւորեր»։ Կը շատանամ, ստորագծելով միայն «արուեստակեալ պարկեշտութիւն» բառերը, որոնք ինքնին նիւթ կրնան մատակարարել ամբողջ հատորի մը, նոյն իսկ մեր մէջ, և... մանաւանդ մեր մէջ։ Իսկ Տոքթ. Թորգոմեան կը գրէ.—«Այս գործ շատ յարմար է մեր միջավայրին. վստահ եղէք, և մտքէ իսկ մի' անցունէք թէ այս՝ աղջկանց սրբասէր լսելիքը կը պղծէ, կամ անոնց կուսական սիրտը կը վրդովէ և մաքուր միտքը կ'այլայլէ։» Ա՜հ, այդ սրբասէր լսելիքները ու մաքուր միտքերը..։ Որչա՛փ կը փափագէինք որ ամե՛նքն ալ և ամե՛ն ժամանակ արժանի ըլլային այն երկիւղածութեան որով կը ներկայացուի իրենց գիրք մը՝ պարզապէս քանի մը բժշկական բացատրութիւններ ու կարգ մը ֆիզիքական վերաբերող բառեր պարունակելուն համար։

Թարգմանիչը, որուն վրայ ամենէն առաջ խօսիլ վայել էր, ծանօթ է գրասէրներուն՝ իր չորս ուրիշ թարգմանութիւններովը, երկուքը գերմաներէնէ, համանման նիւթերու վրայ, և երկուքը ֆրանսերէնէ՝ [illegible]։ Ներկայ հատորին պիտի յաջորդէ ուրիշ մը, Մայրը՝ ֆիզիքական տեսակէտով։ Կանխահաս կ'ըլլայ խօսիլ վեցերորդ երկասիրութեան մը վրայ՝ կինն էբր-մայր։ Իր կէս երկոտասնեակ գրքերովը, Նազիկեան էֆէնտի կրնայ արժանաւորապէս զգալ օգտաշատ գործ մը կատարած ըլլալու գոհունակութիւնը, ինչ որ չարգիլեր զինք փափաքելէ որ դեռ շատ առաջ տանի այդ շարքը, մանաւանդ գերմանացի գիտուններու փրկարար հեղինակութեանց թարգմանութիւններով որք մէկ-մէկ հեղինակութիւն կ'արժեն։

* * *

Եթէ հարցուէր ինծի թէ ի՞նչ բան ամենէն աւելի կը զգացունէ կեանքի դիւրասահութիւնը և տարիներու «արագ թաւալումը», փոխանակ փիլիսոփաներու տեսութիւնները և քերթողներու ողբերը առաջ բերելու, պիտի պատասխանէի պարզապէս.

—Կրօնական ժողովոյ որոշումը որ ապրիլէն կը վաւերացունէ յաջորդ տարւոյ օրացոյցին ձեռագիրը և տպարանաց ազդարարութիւնները որոնք սեպտեմբերէն կը ծանուցանեն յունուարի նոր Տարեցոյցը։

Այս կերպով, լրագրութեան մէջ և լրագիր կարդացողներուն համար, տարուան մէջ գրեթէ չկայ եղանակ մը որ մոռցունել տայ թէ տարին ի՛նչ շուտ կը բոլորի։ Այս վարժութեամբ՝ երբ հոկտեմբերի առաջին օրերն հասան, կը սպասէինք արդէն Օրացոյցի մը ծանուցումը տեսնելու, Հիւանդանոցինը կամ Պաղտասարեան տպարանինը, կամ երկուքը մէկանց, երբ առաւօտ մը գրասեղանիս վրայ կը գտնեմ քսաներեք ֆօռմայով լայն հատոր մը, որուն «ցանկ նիւթոց»ը միայն կը գրաւէ... հարիւր երեսունըութ սող։ Այս առատութիւնը կը յիշեցունէ ինծի մեռած գացած ծերուկ դրացի մը, որուն երբ խորհուրդ կուտային քիչ հողի վրայ [illegible] կոկիկ տուն մը կառուցանել, կը պատասխանէր համոզկեր ձայնով մը «նոր ըլլալուն, նեղ ըլլալուն՝ հին թող ըլլայ, [illegible] թող ըլլայ»։ Եւ իրաւ ալ, մէկ յարկի վրայ շինել տուաւ լայնածաւալ տուն մը որ մինչեւ այսօր կը մնայ դեռ, կիսափուլ։ Այս նմանութիւնը յիշելով, անհպատ դիտողութիւն մը ընել չեմ ուզեր Ժողովրդական Տարեցոյցին նկատմամբ, որուն հրատարակիչը հրապարակաւ շնորհաւորողներուն առաջինը ըլլալ կը փութամ։ Իրաւ, այդ հատորին մէջ կրնան գտնուիլ գրուածքներ որոնք թարմութիւն չեն բուրեր, բայց միշտ օգտակար կամ զուարճալի կերպով կը կարդացուին։ Ընդարձակ օրացոյցները պէտք չէ միայն Պոլսեցիներու ճաշակին համեմատ պատրաստել, այլ և գաւառացիներուն, որոնք աւելի շատ կը սպառեն զայնս. պարզ ընթերցանութիւն մը գիւացող գիւղացիք, ձմեռը՝ կրակարանին շուրջը հաւաքուած, գիշերուան երկար ժամերու տաղտուկը կրնան փարատել անոր ընթերցումովը, և ամառը, տղաքները, ծառաստաններու շուքին տակ, միշտ կը փնտռեն անոր մէկ անկիւնը նոր բան մը զոր Կաղանդին օրերը կարդացած չըլլան։ Այս տեսակէտով, Ն. Կ. Պէրպէրեանի Տարեցոյցը պէտքի մը գոհացում կրնայ տալ իր նիւթերու առատութիւնովը։ Արդէն, հրատարակիչը, շատ համեստ կերպով կը յայտարարէ թէ յաջորդ տարի աւելի կատարելագործուածը ի լոյս պիտի ընծայէ, թէ՛ նախորդին փորձառութենէն օգտուելով և թէ բանասիրաց կողմէ ըլլալիք օժանդակութեամբը։

Տպարանական գործերու տեղեակ բարեկամ մը կը հաղորդէր թէ ընդամէնը 1000 օրինակ տպուած է այս Տարեցոյց, որուն 500ին վաճառումը հազիւ կը բաւէ տպագրութեան ծախքին. և մինչեւ որ կարգը գայ միւս 500ին,—վասնզի, գիտենք որ, գիրքերու սպառումը մեր մէջ՝ շատ չի տարբերիր Մուստաֆայի երկաթուղւոյն առածի կարգ անցած գնացքէն,—ուրիշ օրացոյցներ վրայ կը հասնին և փետրուարը ձեռք կը ձգենք։ Նիւթական այս հաշիւներուն առջեւ, որք խօսումնալից չեն, նորէն բաւական ճոխ է գրական պաշարն այդ հատորին մէջ ուր մասնաւորապէս աչքի կը զարնեն չորս հինգ գրագէտներու ինքնատիպ գրուածքները։ Ուրիշ աշխատակիցներ ալ, մեծ մասամբ երիտասարդներ, իրենց ձեռքէն եկածն ըրած են գիտական կամ զբօսալի թարգմանութիւններ հայթայթելու համար [illegible] նախկին հրատարակչին որ իր փորագրած պատկերներովը աւելցուցեր է անոնց շահեկանութիւնը։ Ծանուցումներն ալ բաւական տեղ մը կը գրաւեն, ինչ որ պէտք մըն է այդ կարգի գործերու համար և փոխադարձաբար օգտակար՝ ընթերցողին ու հրատարակողին։ Ահա՛ Ժողովրդական Տարեցոյցին ուրուագիծը։

Եթէ հարկ ըլլար մասնաւոր յիշատակութիւններ ընել պարունակութենէն, բաւական պիտի սեպէի հեղինակներու անունները միայն տալ, և գրուածքը ինքնին պիտի գուշակուէր։ Երբ, օրինակի համար Վահան Վ. Տէր-Մինասեանի անունը տամ, կրնաք ընդնշմարել արդէն կրօնական յօդուածի մը ծայրը,—առակներու պաշարն սպառած ըլլալով իր [illegible] մէջ.—եթէ Աղեքսանդր Փանոսեան ըսեմ՝ իսկոյն պիտի յիշէք իր սիրուն ու սրախօս քերթուածները. Մամուրեան՝ իր ներհուն խորհրդածութիւններովը, Չիլինկիրեան՝ իր ուղեւորական տպաւորութիւններովը, Ռսկան՝ իր յանգաւոր առածներովը,—որք հիմայ կարօտը քաշել կուտան հին օրացոյցներու մէջ իր հրատարակած այն գեղեցի՛կ բանաստեղծութիւններուն։ Այսքանը միայն գրական փոքրիկ ցուցահանդէսի մը գաղափարը չի՞ տար։

Չիլինկիրեանի յիշագրութիւնը իր անտիպ գրուածներէն է. ծովային ուղեւորութիւն մը, 1889 յունիսին կատարուած, Պիրէօնէն ի Ֆրանսա, Բարիզի Արուեստահանդէսն այցելելու համար։ Սիրուն նկարագրութիւններ ու մտացի դիտողութիւններ կան այդ 16 փոքրիկ էջերուն մէջ, որք ախորժով կը կարդացուին։ Տարեցոյցին հրատարակիչը [illegible] արժանի է՝ բան մը խլած ըլլալուն համար այն գրիչներէն որոնք այլ եւս շատ քիչ կ'երեւին,—եթէ ոչ բնաւ,— գրական հրապարակին վրայ, առանց սակայն մոռցուելու։

Ամեն ժամանակ յիշուողներէն ու փնտռուողներէն է նաեւ մեր զուարթ բարեկամը՝ Ալփասլան, որուն չորս սիրուն ոտանաւորները ցանկնուած Ժողովրդական Տարեցոյցին մէջ, հաճոյալի անակնկալ մը կը պատճառեն ընթերցողին։ Հողագործական յօդուածի մը ու քառսուն մանուկներու պատմութեան մէջտեղ՝ ի՛նչ համով կը կարդացուին իր [illegible], կամ ակռայի դեղ մը ու ծովու բաղնիքի վրայ պատուէրներէ ետք՝ իր [illegible]։ [illegible] մանաւանդ, չեմ գիտեր ինչո՞ւ այնքան սիրեցի, թէեւ ըլլայ ալ յափոյ գրուած, ինչպէս կը յայտնէ հրատարակիչը, և թեթեւ գրուածք մը,—բառին լաւագոյն իմաստովը։ Անո՞ր համար արդեօք որ կը յիշեցունէ ժամանակակից հայ լրագրութեան այն քիմիաւոր շրջանը, երբ երիտասարդ գրագէտներու խումբ մը, իրարմէ մղուելով և իրարու համակիր, այնքա՛ն գեղեցիկ արտագրութիւններով կը լեցունէին լրագրաց էջերը։ Փանոսեանի [illegible], յանգով ու կատակով ճոխ, մին է այն օրերու ոտանաւորներէն, որոնք մելամաղձիկ սիրավէպի մը ու սրտի մօտիկ օրագրութեան մը կամ տեսութեան մը մէջտեղ, կուգար միտքերը փարատել, իր զուարթութեանը մէջ պահելով ներդաշնակութիւնը միւս գրական գրուածներուն հետ։

Բանի մը տողեր միայն.—«Հասցէ նա«մակս ի Կալաթայ՝ Կալաթայէ,—Առ ի «Ճատտէն Էսկի կոչեալ մեծ Ջամիէ,— «Ցորեմ ի մութ տպարան իւր փոշեպարար, «—Իւր լուսափայլ դէմք ու պեխով զուարթ «մարդ,—Նշան աղան (փրկէ՛ զայն Տէրն «ուրիշ չարէ),—Ցերեկն ի բուն յոտին «կանգնած գիր կը շարէ...։—Եւ արդ, «ո՛վ դու Նշան աղայ, քեզի կ'ըսեմ,— «Վըսեմ մարդ ես, և սրտիդ պէս ոճդ ալ «վըսեմ...»

Այս ոճով, բանաստեղծը թարգման կը հանդիսանայ Պէօյիւքտէրէի [illegible] վարժարանի սանուհեաց, որոց մէկ օրինակ նուիրած էր Ն. Պէրպէրեան իր Ծաղկէ Մանկանց հանդէսէն։ Ու կ'ըսէ. «Եւ առաւօտ թէ երեկոյ, գիշեր ցերեկ,— Համայն սանուհեք «հարուստ, աղքատ, հին կամ նորեկ—Պի«տի գոչեն, օրհնաբանեն. Ապրի՛ հազար, «—Ծաղկէն [illegible] կախենք, չէլլա՞յ «առնէ [illegible]»։ Եւ յորդոր կուտայ սանուհիներուն, որ երբ, ամրան տօթին, Նշան աղան Պէօյիւքտէրէ երթայ «ջուր և գինի ըմպել կուշտ կուշտ», ճերմակազգեստ աղջիկները կազմած թափոր և ձեռքերնին առած մէկ մէկ լեցուն սափոր, սա մաղթանքն ուղղեն. «Աստուած պահէ Նշան աղան,— «Այն Պէրպէրի բարի տղան,—Որ ծրի տայ «մեզ ուսման սեղան,—Եւ մենք ալ, քո՛ւր «իմ, խմբովին—Ջուր տանք իրեն որ... «ըմպէին—Իր նուրբ շրթունք չծարաւին։»

Լաւագոյն չէ՞ր ընել ամբողջը արտատպելով։ Բայց, պէտք չէ Ժողովրդական Տարեցոյցին է՛ն շահեկան մէկ մասն հոս կորզել. արդարութիւն է միշտ համը միայն տալ, և գրքին մէջէն ճաշակելու իրաւունքը ընթերցողին թողուլ։

* * *

Երրորդ հրատարակութիւնը,—մանրիկը,—որուն վրայ պիտի խօսէի, Դուրեանի ընդարձակ կենսագրութեան առաջին տետրակն է։ Դեռ բան մը չենք կրնար ըսել այդ ութծալ թերթին վրայ որուն կէսը կը գրաւեն նախադուռ, ձօն և յառաջաբան։ Բայց բանաստեղծն, որու յիշատակին կը նուիրուի այս երկասիրութիւն,—ո՛չ թէ ձօնը, չի՛ չփոթէք,— այնքան սիրուած անուն մը ունի մեր մէջ որ Օրուան Գիրքերու շարքին մէջ պէտք է յիշատակել այս կենսագրութեան երեւումը, թէեւ անոր առաջին թերթերը այնքան խօսումնալից չեն ոճի ու գրուածքի կողմէ. կարելի էր աւելի կոկիկ, պարզ ու խնամեալ բան մը գրել, իբրեւ կենսագրութիւն, բայց այս տողեր գրադատական չըլլալուն՝ կ'անցնիմ։

Երբ Էքսէրճեան քահանայ ձեռնադրուեցաւ, կը կարծէինք թէ ա՛լ իր կրօնական պաշտամունքին կը նուիրէ ինքզինքը. բայց շաբաթ չանցնիր որ երկտող մը չի հասնի իրմէ, միշտ Դուրեանի վերաբերեալ. «Տաղերն աւարտեցան, կենսագրութիւնն ըսկսաւ, պատկերը լուսանկարչին յանձնըւեցաւ... և այս, և այն։»

Զինք մեղադրեր զինքը. աշխարհականութեան մէջ սկսած օգտակար աշխատութիւն մը քահանայութեան մէջ ալ շարունակել՝ միշտ ներելի են անշուշտ մեր եկեղեցականներուն։

Գրաչար-քահանայէն ետք, որուն երկու յօդուած նուիրուեցան այս ամառ, ունեցանք հրատարակիչ-քահանան. այս վերջինը, որ գործունէութեան մէջ է միշտ, շատ պէտք չի թողուր իր վրայ գրելու։ Նիկոմիդիա, Իսկիւտար, Բերա, ու դեռ շատ տեղեր դասատուութեամբ պարապած է, երբեմն անկեալ երբեմն յաջող, մինչեւ որ եկեղեցական սքեմն ապաստանեցաւ։ Իր վարժապետական կեանքին վերաբերմամբ դէպք մը միայն կը յիշեմ, որուն պարագաները ինքն ալ դեռ կ'անգիտանայ. թո՛ղ իրմէ աւելի տարեց ու հին քահանաները դատեն, թէ ստախօսութիւնը բարիք մը չի՞ դառնար երբեմն։

Քանի մը տարի առաջ, Էքսէրճեան պաշտօն մը կը խնդրէր և Նարեկեան վարժարանը դասատուի պէտք ունէր. «Մատուցում և խնդրանք»ի այս ազդերը, հաջուագիտ դիպուածով մը, զիրար գտան մեր խմբագրատան մէջ. և Էքսէրճեան կարգուեցաւ կառավարիչ Բերայի Թաղային վարժարանին։ Ամիսներ անցած էին, երբ իրիկուն մը, տան մը մէջ, փոքրիկ դըպրոցական մը, որուն տեղեկութիւն կը հարցունէի իր դասերուն վրայ, լալկան դէմք մը առաւ, երբ Էքսէրճեանին անունը տուի։

—Ինչպէ՞ս, գոհ չէ՞ք իր դասերէն։

—Ընդհակառակը, շատ գոհ ենք, բայց...

—Խի՞ստ կը վարուի հետերնիդ։

—Ինչպէ՛ս ըսեմ... մեզի կը ծեծէ. դեռ այսօր, ականջներս այնպէս մը քաշեց որ...

Տղուն մայրը, իբրեւ բարեկիրթ տիկին մը, միջամտեց, ըսելով թէ պէտք չէ գանգատիլ վարժապետէն։ Բնականաբար իրեն իրաւունք տուի։

Յաջորդ օրը, որ կիրակի էր, Երրորդութեան եկեղեցին գացեր էի։

—Միսիւ Էքսէրճեան, վայրկեան մը կուգա՞ս։

Ու անկիւն մը տանելով զինքը.

—Քեզի դէմ ծանր գանգատներ կան. տասը ծնողքներ հանրագիր մը բերին Արեւելքի խմբագրութեան և հրատարակութիւնը կուզեն։

—Բայց ի՞նչ բանի համար։

—Տղաքները կը ծեծես եղեր։ Մենք խոհեմութիւն սեպեցինք անգամ մը ազդարարել քեզի, բայց եթէ գանգատները կրկնուին, պիտի հարկադրուինք հրատարակել։

Շաբաթ մը ետք հետաքրքրութիւն ունեցայ նոյն տղան հարցափորձելու։ Փոքրիկ դպրոցականը հրճուանքի մէջ էր։

—Միսիւին բոլորովին փոխուեր է ան երկուշաբթիէն ի վեր, ա՛լ ձեռք չի դպցուներ վրանիս։

Ցաւակնութիւն չունիմ ըսելու թէ այս կերպով ծառայութիւն մը ըրած եղայ Նարեկեանի սաներուն, այլ գէթ Էքսէրճեանին, վասնզի եթէ հոգաբարձութիւնն իմանար, անշուշտ պաշտօնանկ կ'ընէր զինքը։ Երեք չորս տարի վերջը, երբ ինքը ո՛չ ևս է կառավարիչ, կրնամ հրապարակել այս իրողութիւնը որ թերեւս իր օգուտը ունենայ ուրիշ դպրոցներու համար, եթէ ծեծող դասատուներ կան տակաւին, ինչպէս կը կասկածիմ։ Աշակերտները պարզապէս խմբագրատուններուն թող յայտնեն իրենց գանգատը. նոր միջոցներ գտնելը դժուար չէ։

* * *

Դուրեանի ընդարձակ կենսագրութեան առաջին տետրին հետ գրեթէ միեւնոյն ժամանակ հրապարակ ելաւ բանաստեղծին լուսանկարը։ Գիտենք թէ [illegible] հեղինակը պատկեր չէր թողած իր կանխահաս մահուամբը, և Պարսամեանց, Էքսէրճեանին առաջնորդութեամբ ստեղծեց զայն։ Դժբաղդ նկարչին մահէն ետք՝ երիտասարդ նկարիչ մըն ալ յօդնելով անոր վրայ, լուսանկարն հանուեցաւ։

Այս գաղափարին առաջին օրէն յաբողներէն մին եղած ըլլալով, անձնապէս հետաքրքիր էի գիտնալու թէ նմանութիւնը ո՞ր աստիճան յաջողած էր։ Ծնողք, ազգական, բարեկամ, ամենքն ալ ճի՛շդ գտած են, կ'ըսէին։

Գրասէր տիկին մը, որ իր ծաղկատի հասակին մէջ ճանչցած էր Դուրեանը, ըսած էր յաճախ,— եղած հրատարակութիւնները կարդալով,— թէ ինք լաւ կը յիշէ անոր դէմքը։

Երբ լուսանկարն տեսայ, խնամով ծրարեցի թերթի մը մէջ, և խօսակցութեան միջոցին, յանկարծ երեւան հանելով.

—Կը ճանչնա՞ք, տիկին։

—Դուրեա՞նը...

—Կը նմանի՞։

—Այո՛, բաւական. իրաւ է թէ հոս քիչ մը կայտառ կերեւայ քան բուն Դուրեանը որ աւելի մաշ ու տխրամած դէմք մը ունէր. բայց նմանութիւնը յաջող է։

Ու, քմծիծաղով մը յարեց.

—Մինակ, Դուրեանին ողջութեանը, [illegible] մազ կտրել չէր կար, ինչպէս կ'երեւայ այս լուսանկարին մէջ։

Շատ նուրբ դիտողութիւն մը զոր կին մը միայն կրնար ընել։

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ՍՐՃԱՐԱՆ ԹԷ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

Գաւառի մը հասարակութեան մտաւոր զարգացման աստիճանը կարելի է չափել այն լրագրաց թիւէն զոր կ'ստանայ կեդրոնէն։ Այլ որովհետեւ ժողովրդեան նիւթական վիճակը հզօրապէս կ'ազդէ այս իմացական առեւտուրին վրայ և գործերու յաջող ընթացք և լրագրական սպառում շատ ուղիղ կը համեմատին իրարու հետ, բացառիկ հիւանդութեանց և հնձոց անյաջողութեան այս տարիներու մէջ կը խախտի հին հաշիւն և լրագրապետք անշուշտ նուազ կրնան գանգատիլ թէ իրենց արտածումն ևս տեղատուութեան շրջանին մէջ է. Բայց մեր ցաւը ճիշդ այդ տեղը չէ, զի լրագրապետք կամ օրագրողք ալ իբրեւ ժողովրդեան մի փոքր հատուածը՝ բնականաբար բաղդակից են և պէտք է լինին այն դրամական վիճակին զոր ամբողջութիւնն ունի. մեր ցաւը իսկապէս հասարակութեան ընթերցասիրութենէ ցրտանալն է, զի աղքատութիւնն եթէ իրօք պատճառ մ'է լրագրի բաժանորդ չգրուելու, երբեք չկրնար և չպէտք է արգիլել զմարդ ընթերցասէր լինելէ, եթէ միայն որ և է միջոցաւ կարելի է գտնել այդ իմացական սնունդը։

Ամեն մեծ քաղաքաց մէջ բարեբաղդաբար հաստատուած կան մէկէ աւելի ընթերցարաններ, ուր լրագիրք կը մնան ընդ տրամադրութեամբ այն ընթերցասէր հասարակութեան՝ որոց կարողութիւնը չտանիր մէկ երկու հարիւր դահեկան մէկէն վճարելու առանձին թերթ մը ստանալու համար, և ահա միջոցն, ամենէն համեստ քաղկի մատչելի միջոցն, որ գաւաթ մը թէյի փոխարէն կուտայ մեզ օրն օրին ամեն լրագիր, եթէ սակայն մեր մէջ չէ մարած ընթերցասիրութեան եռանդը՝

Սակայն մտի՛ր այժմ ընթերցարանները, նոյն իսկ փոստայի բացուած օրն, և ահա կատարեալ դատարկութիւն մը կը գտնես անդ. լրագիրք սեղաններու վրայ կը մնան խռնուած. հեշտասէրը կը փրփրի և ոչ ոք ներս կը մտնէ միայն կամ միւսին ճաշակը փորձելու. երեկոյեան դէմ հազիւ կուգան մէկ երկու վարժապետներ՝ գիտական և կրթական յօդուածներ փնտռելու, իսկ ընթացիկ լուրերն ընթերցարանապետի և իւր քանի մը ցանցառ յաճախորդաց բաժինն է, եթէ բացառիկ անցորդ հիւր մը չմտանկցի անոնց։

Ինչու այս խղումն իմացական և նիւթական մարդուն մէջ։ Ի՞նչու այս սառն ցրտութիւնը առ թուղթ և գրիչ. հացի խնդիրը պիտի ըսէի պատճառ այս անտարբերութեան, եթէ նոյն պաղ վերաբերումը չտեսնէնք առաւել կամ նուազ բարեկեցիկ դասին վրայ, որ ի հարկէ քիչ կը տառապի ապրուստի հոգով։ Մեր պապեր և հայրեր նեղ, մութ և աղտոտ սրճարաններու մէջ խոտի դէզի պէս իրարու վրայ լցուած կը շնչէին այն թանձր մթնոլորտը, որ փոքրիկ և յաճախ փակուած լուսամուտներէ չկրնալով դուրս ելլել հազիւ չորս հինգ կանգուն բարձր սեւ և մրոտ առաստաղէն զարնուելով վար կ'իջնէր անոնց շնչած թթուածնին մէջ լուծուելու. սակայն յորմէ հետէ գիտութիւնը մեզ հասկցուց թէ մաքուր եւ սահուն օդը մեծագոյն պայմանն է առողջութեան, հրաժեշտ տուինք այդ աւանդական նկուղներուն եւ գացինք հաստատուիլ այն ընդարձակ և օդասուն շէնքերուն մէջ, որ [illegible] անուամբ բարձրացան միւսներուն տեղ։

Եւ արդարեւ մաքուր շէնքի մը մէջ, մարմարեայ սեղաններու առջեւ, կակուղ բազմոցներու վրայ նստիլ, շէնք շնորհք սպասաւորներէ մեծարուիլ, մաքուր գաւաթներու մէջ ընտիր թէյի մը ճաշակը վայելել, ուզածդ չափ լրագիր կարդալ, առաւելութիւններ են որոց յարգը չգիտնալ՝ առողջութեան բացարձակ կարեւորութիւնը և ընտիր ճաշակը ուրանալ կը նշանակէ։

Սակայն որչափ ատեն օգտուեցանք այս վերջին պայմաններէն. ոչ իսկ քառորդ դար. յետադարձն սկսաւ և մենք վերադարձանք գտնելու սրճարան կոչուած հինաւուրց խաւարչին շէնքերը։

Երբեք չենք փափաքիր և ոչ իսկ կը քաջալերենք որ ժողովուրդ մը թողու իւր գործն և երթայ սրճարանի կամ ընթերցարանի մը մէջ ժամավաճառ լինելու, բայց երբ արդէն սովորութիւն մ'է մանաւանդ կիրակի և տօն օրերը տեղ մը երթալ, փափաքելի է որ այդ տեղը ընթերցարանն ըլլայ։

Որչափ պիտի ծանրանայինք այս նիւթին վրայ, եթէ ընթերցարաններէ ոմանք անունը պահպանած բռնած՝ իրօք խաղարանի և գինետան չվերածէին զայն, ուր իմացականութիւն փնտռած ատեն, բարոյական մարդն համակ կը կորսուի։

Ուստի մեր յանձնարարած ընթերցարանն իսկապէս այն հաստատութիւնն է, ուր խաղն և գինին չունին իրենց աւերածները, ուր փնդամուկի սեղանն աւելի հաճոյքի և մարմնամարզութեան կը ծառայէ քան որ և է շահու և բաղդախնդրութեան։

Կարին, 10 Հոկտ. Գ. Լ.

Աստի անտի

ԴԱՐԱՎԵՐՋԻ ՌԵՔԼԱՄՆԵՐ

Նիւ-Եօրք Հէրըլտի տեղեկութիւններուն նայելով, «Հոլանտական Քաքաօ»ի գործարանատէրերն՝ իրենց ապրանքը տարածելու համար նորահնար ծանուցումներ ընելու տենչը՝ մոլութիւն մը դառնալու աստիճան սաստկութեամբ առաջ տարած են։ Ամերիկեան թերթին Ամսդէրտամի թղթակիցը կը պատմէ հետեւեալ դէպքը որ վերջերս տեղի ունեցեր է այդ քաղաքին մէջ։ Փողոցներն ամենէն աւելի բազմամարդ եղած ժամուն, մաքուր հագուած պարոն մը կամուրջի մը վրայէն ցատքելով՝ ջրանցքը կը նետուի. բազմութիւնը բնականաբար կը խռնուի, դիտելու համար. մարդը ջուրին տակ աներեւոյթ կըլլայ վայրկեան մը և յետոյ երեւան ելլելով, մոմագործ կտաւով շինուած խոշոր հովանոց մը կը բանայ, որուն վրայ հետաքրքիրները ապշութեամբ կը կարդան սա պարզ բառերը. «Ք... գործարանին քաքաօն ամենէն լաւագոյնն է»։ Մարդը, քիչ մը տեղ լողալէ ետք, եզերք կ'ելլէ և առանց իսկ հագուստները թօթուելու, այդ խոնաւ վիճակին մէջ կառք մը կը նետուի որ արագավազ կը հեռացունէ զայն հետաքրքիր ամբոխէն։

* * *

Այս պատմութիւն քիչ մը կը յիշեցունէ ամերիկացի ոճրագործի մը ընթացքը, որ կախաղան հանուելու պահուն, արտօնութիւն խնդրեց դահիճէն՝ հրաժեշտի ողջոյն տալ իր հայրենակիցներուն։ Դահիճը հաւանեցաւ բարեխիղճաբար, պատուիրելով սակայն որ կարճ խօսի։—«Արդէն կարճ պիտի խօսիմ» պատասխանեց դատապարտեալը, և ամբոխին դառնալով՝ սա յայտարարութիւնը ըրաւ, իբրեւ արդիւնք իր կեանքին փորձառութեան. «Աշխարհէն բաժնուելու պահուս, կը խոստովանիմ որ եթէ մանկութենէս Ֆ... գործարանին օճառը գործածած ըլլայի, այս դժբաղդութիւնը չէր պատահեր ինծի»։

Խեղճ մարդասպանը ընտանեաց հայր ըլլալով, մեռնելէն առաջ ուզած էր զաւակներուն ապագան ապահովել։ Գործարանը գումար մը պիտի տար անոնց, իրենց հօրը ընելիք այս եզական ռէքլամին համար։

Հրատարակուեցաւ Տէմիրճիպաշեանի հայգալ. Բառարանի 15րդ. թիւը. գին 13 դրշ. կեդրոնատեղին է Զ. Թորոսեանի գրատունը, Պահչէ-Գաբու, թիւ 4։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆՆՄԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ 10,000,000 [illegible]

[illegible]

...բիզ քաղաքին պարտամուղթեր, օսմանեան պարտամուղթեր, հելլենական պարտամուղթեր, [illegible] պարտամուղթեր, եւ այլն եւ այլն։

ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ եւ ԲԵՐԱՅԻ ԴՐԱՄԵՆԵԱԿԸ կը ծախեն նաեւ օսմ. պարտամուղթերու բրօժէնտեր, եւ արժէթուղթեր կ'ընդունին, ընթացիկ հաշուով, մինչեւ 50 օսմ. ոսկի տարին 3 °/₀ տոկոսով։

Տես Դ. երես Վ. Քօլօլեան և Քըրդիկեան վաճառատան ազդը։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

Ն. ԱՆՏՐԻՕՄԵՆՕ

Ի ԲԵՐԱ Ի ՊՈԼԻՍ

Մեծ փողոց 283 Սուլթ. Պայազիտ փողոց 99

Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ գոհացնելու համար Բերայի և շրջակայից բազմաթիւ յաճախորդներս, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ բարեկամներս որք արդէն կրցած են գնահատել իմ լուսանկարչական աշխատութիւններս, մեծ լուսանկարչատուն մը հաստատեցի ի Բերա։ Այս նոր հաստատութիւնը լուսանկարչական առաջնակարգ հաստատութիւններու հաւասար դիրքի մէջ դնելու եւ զայն արժանի ընծայելու համար բերացիներուն, ոչ մէկ զոհողութիւն չեմ խնայած։ Գործաւորներս ունին վերջերս հնարուած գործիներ եւ անոնց այլազան մանրամասնութիւններն, այնպէս որ ամեն մարդ կրնայ իր լուսանկարն հանել տալ իր ճաշակին համեմատ, ամենէն պզտիկ ձեւէն մինչեւ բնական մեծութեամբ։

Երեսնամեայ փորձառութիւն մը եւ լուսանկարչական գործիներուս բազմազանութիւնը երաշխիք մըն են թէ իմ բլիշէներս լաւագոյնս պիտի յաջողին։

Այս ըսածներուս ճշդութիւնն ստուգելու համար կը բաւէ այցելել իմ լուսանկարչատունս եւ, եթէ փափագ յայտնուի, փորձ մը հանել տալ լիապէս համոզուելու համար։

Լուսանկարները կը յաջողին թէ՛ մշուշապատ օդին եւ թէ պայծառ օդին։

Գիները համեմատապէս չափաւոր են։

822 14—100

Կը ծանուցուի թէ Տոքթ. Վահրամ Թ. Թորգոմեանի Բերայի մէջ ունեցած մասնաւոր դարմանատունը փոխադրուած է Բերա, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑԻ վրայ թիւ 96 ընդարձակ տունն, ուր հինգշաբթիէ և կիրակիէ զատ ամեն օր հիւանդ կ'ընդունուի ժամը 7էն 10 ը. թ.։ 766 22—24

ՏՈՔԹՈՐ Ա. ԳԱՐԱԳԱՇ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԲԱՐԻԶՈՒ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին օգնական բժիշկ Բարիզու Համալսարանի Մանկաբարձական եւ Կնախտաբանական հիւանդանոցին

Կ'ընդունի իրեն գիմող հիւանդներն Երեքշաբթի, Հինգշաբթի, Շաբաթ և Կիրակի օրերը, կէս օրէն վերջ, Բերա, Սագըզ-Աղաճ փողոց թիւ 2. կը դարմանէ ներքին հիւանդութիւնները, կը կատարէ վիրաբուժական գործողութիւններ և ի մասնաւորի կը զբաղի մանկաբարձական և կընախտաբանական ճիւղով։

Հինգշաբթի օրերը ձրի։ 646

Ցլումինեան շոգենաւը, Նաւապետ Մուր, Լիվըրբուլէն աստ հասաւ ընդհ. վաճառքով։

Ցլումինեան ըռէ. ընկ.

ԷՏ. ԼԱՖՈՆՏԷՆ

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱԼՖՕՐԻԼՕ ԵՂԲԱՐՔ

ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 345, ՊՈՆ ՄԱՐՇԷԻ ԴԻՄԱՑՕՔ

Գալֆօրիլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանելու հասարակութեան թէ Փարիզէն ստացած են կանանց համար մեծաքանակ նորաձեւութիւններ, ինչպէս, շրջա- [illegible]

[illegible]

4—20

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ ԼՈՆՏՐԱՅԻ ՄԷՋ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԻՑ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ ՈՐ ՊԻՏԻ ՏՐՈՒԻ

ԼՈՆՏՕՆԻ ՕԼԻՄԲԻԱ ԱՊԱՐԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

Այս ցուցահանդէսը, որոց բացումը Կայսեր Իշխանին ու Իշխանուհւոյն կողմէ տեղի պիտի ունենայ, հոն ապրանք ի տես դնողներուն կը խոստանայ աւելի մեծ յաջողութիւն մը քան թէ՝ Վիեննոյինը Լոնտոնի մէջ անունով ամիւրս առաջ տրուած ցուցահանդէսը։ Հինգ միլիոն անձինք այդ ցուցահանդէսը այցելեցին և գոնէ յիշատակ մը պահելու համար զանազան նիւթեր գնեցին անկից։ «Կոստանդնուպոլիս Լոնտրայի մէջ» աններեւակայելի ընդունելութիւն մը պիտի գտնէ և անգլիական մամուլը որ արդէն շնորհակալութեամբ յառաջանալը իր ընթերցողներուն կիմացնէ։ Ի տես դրուած ամեն նիւթի վաճառումը ազատ ըլլալէ զատ, նաեւ ամեն միջոցներով պիտի քաջալերուի։ Վարչութիւնը մասնաւոր առաւելութիւններ ալ պիտի տայ անոնց որոնք հոն իրենց գործելու եղանակը պիտի ցոյց տան գործաւորներ բանեցնելով, զորօրինակ մետաքսէ կերպասներու, բանուածքի, ոսկերիչ ձեռագործներու եւ ճարտարակ չինուածքներու։ Ցուցահանդէսին մասնակցողներուն Անգլիա ղրկուած ու վաճառած ապրանքները ո եւ է տուրքի մը չի պիտի ենթարկուին։

Ցուցահանդէսին յատակագիծը և կանոնագիրը տեսնելու և ուրիշ ամեն տեղեկութեանց ու մանրամասնութեանց համար անյապաղ պէտք է դիմել «Օլիմբիա Լիմիթըտ» ընկերութեան գրասենեակը Ղալաթիա Քարաքէօյ թիւ 13։ 1—10

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ 20 ՍԷՖԷՐ 1310

Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ Կ. ԴԻՒԱՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ, ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՅ, ՂԱԼԱԹԻԱ 771

ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ 322

ՆՈՐԹ ԲՐԻԹԻՇ եւ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ — ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,141,290 — ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,794,012

ՆՈՐԹ ՀՐԴԵՀ ԷՇՈՒՐԸՆՍ — ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,146,418 — ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1,099,000

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար ղերենք ներկայացնել. Նաև երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասնին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 21 և 22 և. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեան

ՄԵԾ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՑ

Օրինաւորապէս երաշխաւորեալ Բարյերյեալ Իշխանութենէն է ՀԱՄԲՈՒՐԿ

500,000 մարք կամ

625,000 ֆրանքի

Մեծագոյն պարգևը կը տրուի ամենէն մեծ թիւը շահողին՝ Դրամագլխոց Մեծ-Նոր վիճակահանութենէն, երաշխաւորեալ Համպուրկի կառավարութեան կողմէ։

Բայց ամեն պարագայի մէջ

1	մեծ պարգև	300000	մարք
1	»	200000	»
1	»	100000	»
2	»	75000	»
1	»	70000	»
1	»	65000	»
1	»	60000	»
1	»	55000	»
2	»	50000	»
1	»	40000	»
5	»	20000	»
3	»	15000	»
26	»	10000	»
56	»	5000	»
106	»	3000	»
253	»	2000	»
6	»	1500	»
756	»	1000	»
1237	»	500	»
33950	»	148	»
18991	»	300	200

150, 127, 100, 94, 67, 40, 20

Դրամագլխոց յոյժ կարեւոր վիճակահանութիւնը, արտօնեալ բարձրագոյն Իշխանութենէն ՀԱՄԲՈՒՐԿԻ, և երաշխաւորեալ Պետութեան ամբողջական առացուածքով, 110,000 տոմսակ կը պարունակէ, որոց 55400ը ապահովապէս պիտի շահին։ Այս վիճակահանութեամբ շահուելիք դրամագլուխը գրեթէ

13,000,000 ՖՐԱՆՔԻ ՈՍԿԵԴՐԱՄ

Այս դրամի վիճակահանութեան նպաստաւոր կարգադրութիւնն այն եղանակաւ է որ վերոյիշեալ ամեն մէկ 55,400 պարգեւք՝ եօթը յաջորդական կարգի պիտի բաժնուին ապահովութեամբ։

Առաջին կարգին գլխաւոր բաժինն է 50,000 մարք, երկրորդ կարգինը՝ 55,000 մարք, երրորդ կարգինը՝ 60,000 մարքի կը բարձրանայ, չորրորդը՝ 65, հազար մարք, հինգերորդը՝ 70,000 մարք, վեցերորդը՝ 75,000 մարք, և եօթներորդը պատահաբար 500,000 մարքի, բայց ամեն պարագայի մէջ 300,000—200,000 մարքի։

Օտարագրող առեւտրական տունը ներկայիւս յարգանօք կը հրաւիրէ չահելեց ըլլալ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՑ ԱՅՍ ՄԵԾ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՆ։

Հրամաններ տալու փափագող անձերէ կը խնդրուի ամեն մէկու դրամները ղրկել Ֆրանսայի կամ Եւրոպայի ամեն երկրաց պանքաներու տոմսակներով կամ թէմպըր-բոստով կամ ամենէն դիւրինը կ'ըլլայ [illegible] կել ձեր երկրի համազգային մանտա բոստով, գերմանական կամ աւստրիական, ֆրանսական կամ անգլիական թղթատարական պատուիրագրերով։

Առաջին կարգի վիճակահանութեան համար

1 բուն ամբողջ տոմսակը կ'արժէ ֆրանք		7.50
1 բուն կէս տոմսակը կ'արժէ	,,	3.75
1 բուն քառորդ տոմսակը կ'արժէ	,,	1.90

Հետեւեալ կարգերուն տոմսակներու պարգեւը և բոլոր պարգեւներուն բաշխումը ու վիճակահանութեանց թուականները, վերջապէս ամեն պարագաները կրնան տեսնուիլ պաշտօնական ցուցակին մէջ։

Իւրաքանչիւրը պիտի ստանայ բուն տոմսակները պետական գինանշանով դրոշմուած, և միանգամայն վիճակահանութեանց պաշտօնական յայտագիրը, ուր պիտի երեւին պէտք եղած մանրամասնութիւնները։ Վիճակահանութենէն անմիջապէս ետքը իւրաքանչիւր տոմսակ ունեցող պիտի ընդունի քաշուած պարգեւներու պաշտօնական ցուցակը պետական գինանշանով։ Պարգեւներու վճարումն անմիջապէս պիտի կատարուի ըստ յայտագրին, պետական երաշխաւորութեամբ։ Պարգեւները վճարելի են Բէյսմարքով։ Այն պարագային յորում հակառակ մեր ակնկալութեան, վիճակահանութեանց յայտագիրը մէկուն գործին չէգար, պատրաստ ենք հոն առնելու՝ վիճակահանութենէն առաջ՝ այն տոմսակները որք չեն հաճեցած և հոն ղրկել ընդունուած գումարը։ Եթէ փափագ յայտնուի, վիճակահանութեան պաշտօնական յայտագիրը յառաջագոյն կը ղրկուի ձրիապէս տեղեկանալու համար անոր։ Կը խնդրենք որ կարելի եղածին չափ շուտ ղրկուին մեզ հրամանները, բայց ամեն պարագայի մէջ յառաջ քան

870 25 Նոյեմբեր 1893 Ն. Տ. 2—5

ՎԱԼԱՆԴԻՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Դրամատուն ի ՀԱՄԲՈՒՐԿ, Գերմանիա

ՔՕՆԵԱՔ ՄԷԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ "ԱՍՏՂԻԿՈՍ"

ԽՆԴԻՐ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ

ՔՕՆԵԱՔ ԽԱՂՈՂԻ ՀԱՐԱԶԱՏ ԳԻՆԻԷՆ

Ա. Ի. ԵՒ Ն. ՄԷԹԱՔՍԱՍԻ Ի ՊԻՐԷԱՅ

Փորձեալ՝ հիւանդ և ապաքինեալ անձանց գործածութեամբ և յանձնարարեալ նշանաւոր քիմիագիտաց և բժշկաց մասնաւոր յայտագիրներով որոց անուանքն ստորեւ կը յիշուին։

Ա. Կ. Խրիստոմանոս. դասատու ընդհանուր Քիմիագիտութեան եւ Տնօրէն բնալուծարանին։

Pierre Apery (Constantinople) Chimiste expert assermenté près la Municipalité du VIe cercle et des Consulats d'Autriche Hongrie, de Grèce et d'Allemagne.

Օթ. Րուսօփուլօս. օգնական դասատու Քիմիագիտութեան ազգային Համալսարանին եւ զինեբան բնագէտ նաւային վարժարանին։

Սփ. Ա. Իգօնօմիտիս. Քիմիագէտ եւ օգնական դասատու Համալսարանին։

Տ. Օրֆանիտիս. դասատու համալսարանի եւ նախագահ բժշկական խորհրդոյն։

Թ. Աֆէնտուլիս. դաս. Համալս. եւ Տնօրէն Պիրէայի Հան. հիւանդանոցի։

Ն. Գարամիցա. դաս. Համալս. եւ Տնօրէն Աթէնքի զօրծնական բժշկութեան։

Մ. Հաճիմիխալիս. դաս. Համալսար։

Տ. Գօնսուլաս. դաս. Համլս. եւ Տնօրէն Մանկաբարձական վարժարանին։

Ա. Զիննի. դաս. Համալ. անդամ Մանկաբուժական ժողովոյն, բժիշկ Մանկաբուժարանին յԱթէնս եւ անդամ Եւրոպիոյ զանազան գիտական ընկերութեանց։

Ի. Ղալվանիս. դաս. Համլ. Տնօրէն վիրաբուժ. հիւանդանոցի, եւ անդամ վիրաբուժական ընկերութեան Փարիզու։

Ն. Տ. Մագգաս. դաս. Համալս. եւ բժիշկ «Էվանկէլիզմոս» հիւանդանոցին։

Ս. Մէրգուրիս. Տնօրէն քաղաքապետական «Էլպիս» Հիւանդանոցին։

Է. Գալիոնձիս. օգ. դաս. վիրաբուժութեան.

Ալ. Սգուֆօս. բժշկապետ զօրաց։

Ն. Լաղուտարիս. բժշկապետ նաւ. զօրաց։

Ն. Բէզօփուլօս. դաս. ախտաբանութեան։

Է. Ֆօգաս. բժիշկ եւ անդամ բժշկ. ընկերթ.

Փ. Գամպանիս. բժիշկ Թագ. արքունեաց։

Ն. Քս. Տէլարօրթա. դաս. Համալս։

Սփ. Գօնտոլէօն, Տնօր. վիրաբժ. գիտ.

Եսթ. Տամուլիանոս. Տնօրէն զինուորական շտեմարանին դեղօրէից։

Էլ. Տրիգաս. դեղ. նաւային զօրանոցի.

Ն. Փամթաքիս. բժիշկ ի Քիոս։

Ա. Է. Ա. Գոմանօս փաշա. բժշկապետ արքունեաց Խտիվի յեգիպտոս։

Ն. Զանկարօլաս. բժշկապետ Աղեքսանդրիոյ յոյն հիւանդանոցի եւ անդամ միջազգային առողջ ընկերութեան Եգիպտոսի եւ Փարիզու բըժշկական Աքատէմիայի։

Ն. Մօսխօպօս. Տնօրէն Աղեքսանդրիոյ յոյն հիւանդանոցին-

Զամպաքօս փաշա. բժիշկ ի Կ. Պոլիս։

(Կան նաեւ բազում այլք յայտագիրներ և կարծիքներ թէ՝ ներքին և թէ՝ արտաքին նշանաւոր բժշկաց և քիմիագիտաց կողմէն որք զանց առնուած են։)

ԲՆԱԼՈՒԾԱՐԱՆ ՓԻԷՐ ԱՓԷՐԻԻ

Թիւ 2,164

Փիէր Աբէրի Քիմիագէտ իրազեկ եւ երդմեալ պաշտօնեայ Քաղաքապետութեան, եւ Աւստրիոյ, Գերմանիոյ եւ հելլենական հիւպատոսարանաց։

ՏԵԱՌՔ Ա. Ի. եւ Ն. ՄԷԹԱՔՍԱՍ

Ի Պիրէայ հրապարակ Ապօլօնի

Ձենէ պատրաստեալ քօնեաքը քիմիական բնալուծութեան ենթարկելով գտանք հետեւեալները.

ԲՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՐՔ

Պարունակեալ քանակութիւն իւրաքանչիւր շիշի 775 խորանարդ հարիւրամէտր.—Տեսք յստակ.—Ցոյժ թեթեւ թթու.—Հոտ հաճելի եթերի նմանող.—Համ կիզիչ եւ ախորժելի.—Գոյն ոսկեդեղին.—Կազմութիւն հոսող եւ փոքր ի շատէ անհաստատ.—Մրուր ոչինչ.—Խտութիւն 0,939—15° աստիճան։

Աստիճանք. Ե. Լուսսաք		43, 5—15°
»	Դարթիէ	17,50—15°
»	Վօմէ	18,00—15°
Եռացում.		83

ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԲԱՂԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Բնական խաղողի գինի 43,40—100,00—ջուր 55,00—100,000.—Շաքարեղէն թանին. Նիւթական տարր 1,50—100,000։

Սէվալիէ, Շաթօ, Վիտէրխալ, Ստէյնէր, Սալէ, Մօլիէր եւ Ստէյնէն ցոյց տրուած եղանակներու հետեւելով՝ ընդունայն աշխատեցանք մեր պատրաստած ՔՕՆԵԱՔին մէջ օտար նիւթեր գտնելու։ Մեր խուզարկութիւններէ բացայայտ կ'երեւի որ ձեր ՔՕՆԵԱՔը ոչ մի օտար ցքի կամ ներկիչ նիւթ կը պարունակէ եւ ոչ արհեստական համեմներ, այլ խաղողի հարազատ գինիէն պատրաստեալ է, որով ջերմապէս կը յանձնարարեմք ամեն կամեցողին լաւ ՔՕՆԵԱՔ ունենալու։

Ի Կ. Պոլիս 11/23 սեպտ. 1891

Փ. ԱՓԷՐԻ

Թիւ 1,203

ՎԿԱՅԱԳԻՐ

Գ. Գ. Մէթաքսաս եղբարց հրաւիրանօք ի Պիրէայ գտնուած քօնեաքի գործարանին այցելեցի եւ հոն պատրաստեալ ըմպելիին նախնական նիւթերը քննելով գտայ թէ խաղողի ցքին կը հանուի 1890 Lille գաղղիական քաղաքին Warein գործարանին շինած կայլակազործիով եւ գործածեալ գինին «ճերմակ Մօսխաթօն» է. գտայ նաեւ թէ 42 մեծ տակառաց մէջ 85,000 օխա պատրաստի քօնեաք կը գտնուի որ տարիէ մը աւելի շտեմարանեալ է զուտ հելլենական ԳԻՆԻԷ եւ որ կը պարունակէ 42,5 °/₀ բնական ցքի գինւոյ բոլոր անուշահոտութիւնն ունեցող։ Ուստի կարող եմ յանձնարարել ի պաշտօնէ Մէթաքսաս եղբարց ՔՕՆԵԱՔը իբր հարազատ հելլենական որ կրնայ մրցիլ գաղղիական հարազատ քօնեաքներուն հետ։

յԱթէնս 4 Օգոստ. 1892

Տ. Կ. ԽՐԻՍՏՈՄԱՆՈՍ

Դասատու ընդհանուր բնալուծութեան եւ Տնօրէն բնալուծական գործարանին.

Միակ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս, ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՕՊՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ 815

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828

Հաստատեալ է Փարիզ եր Նէօֆրոնտօրեղին, Պանք փողոց, Թիւ 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Իւնիօն-Վիի»	»	114,500,000

Ի Կ. Պոլիս, Ընկերութեան դրամատունը՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Բալթէրլեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Քարաքէօյի հրապարակը, Եէնի-Խան, առաջին յարկ. 690

ԿԱՀ ԿԱՐԱՍԵԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐ

Բիզա փաշա Խանին թիւ 27 և Սերասքեր Թարաքճիլար Աճէմ Խանին տակ թիւ 14

Որպէս զի աւելի լաւ տեսակէ եւ աւելի աժան գնով ապրանք վաճառենք մեր այն յաճախորդաց որք պիտի դիմեն Վ. Ա. Գըլըլեան եւ Քրթիկեան անուամբ ամիւրս առաջ մեր հաստատած վաճառատունն ի Պոլիս Րիզա փաշա եօզուզը թիւ 27, մեր պաշտօնեայներէն հմուտ անձ մը ղրկելով այցելել տուած ենք Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Փարիզի, Լիօնի, Լոնտոնի, Իտալիոյ եւ այլ տեղերու գործարանները եւ հետեւեալ ապրանքները գնած ենք կանխիկ։

Թաւիշէ զանազան կերպասներ, տպածոյներ, մէկ կտորէ թաւիշէ կապերտներ, թաղիներ, հնդկական կապերտներ, մոմազօծ կտաւներ եւ այլն։ Կան կարասեաց համար մետաքսեայ կերպասներ (պրօքաթէր, մետաքսեայ թաւիշներ, մետաքսեայ «ռէբս», «ֆանթէզի» եւլն. ծաղկենկար բանուած թաւիշներ, բուրդէ «ռէբս» եւ այդ կարգի կահ կարասեաց յատուկ կերպասներ։ «Բլիւշ»ներ, վարագոյրի համար թիւլեր, սփռոցներ եւլն։ Նոյնպէս այդ կարգի լաւ տեսակէ ապրանքներ։ Համոզում գոյացուցած ենք թէ մեր այս ապրանքներու տեսակի, լաւութեան եւ աժանութեանը համար պիտի արժանանանք հանրութեան համակրութեանը։ Յարգոյ յաճախորդաց համար Րիզա փաշա խան գտնուած վաճառատունէն զատ Պապը Սերասքեր ճատտէսի Աճէմխանին տակ թիւ 14 ուրիշ վաճառատուն մըն ալ բացած ենք։ Այդ երկու վաճառատանց մէջ պաշտօնի կոչած ենք մէկ քանի ճարտար կահագործներ։ Կը սպասենք որ յարգոյ հասարակութիւնը բարեհաճի այցելել մեր մթերանոցները։

810 10—30

«ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ»ը՝ ամենէն ախորժելի և ամենէն յանձնարարելի դեղն է տղայոց համար 6-7 ամսեայ տարիքէն սկսեալ, մանաւանդ կաթնահատման և աճման ատենը։ Կը դիւրացնէ ատամներու բուսնիլը, կ'ապահովէ ոսկրներու բարեկազմութիւնը։

Փարիզ, Վիէննոյի ծառուղին և դեղարանները

VICHY

Վարչութիւն՝ ՓԱՐԻԶ, 8, փողոց Մոնմարթր

PASTILLES DIGESTIVES. — Այս շաքարները Վիշիի մէջ պատրաստուած են Ջերմուկներէն հանուած աղերով, ախորժահամ են և ապահով դարման մ'են դիւրամարսութեան դէմ։

SELS de VICHY pour BAINS. — Այն անձանց համար որք չեն կրնար Վիշի երթալ։

Կեղծիքէն զգուշանալու համար, այս դեղերու և շիշերու վրայ պահանջել ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ դրոշմը։

Անգլիական դեղարանն ու դեղավաճառանոցն է Կ. Պոլիս, և ամեն դեղագործներուն քով։

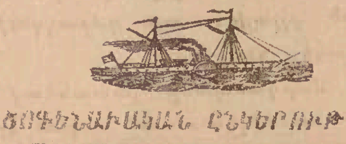

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ

Ն. ՊԱՔՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոնայի միջեւ կանոնաւորեալ գծով

«Առմէնի» շոգենաւը նոյ. 4/16ին երեկոյեան ժամ 4ին (Ը. Ե.) պիտի մեկնի Կ. Պոլսոյ Նաւահանգիստէն դէպ ի Պաթում, հանդիպելով Սամսոն, Կերասոն և Տրապիզոն։

«Աեաթօլի» շոգենաւը, նոյ. 7ին Մարսիլիա պիտի ուղեւորի Գավաքէն։

Բարիզ-Լիօն-Մարսիլիա երկաթուղեաւ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով.

Ա. կարգ 245 Ֆրանք

Բ. » 175 »

[illegible]

[illegible]

ԹԻԱՏՐՕՆ ԸԼԹՈՒԼ

477 [illegible]

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ՏԻՐՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

1 ՊԱՀՉԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշելէ լինոլի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենաստոյգ ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 114

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1893 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 2 ՇԱԲԱԹ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1

Վոսփորէն Էմինէօնիւ շոգենաւեր

1 15	Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.
1 15	Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենիք. Մրկ. Ր. Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.
1 15	Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ.
1 15	Պէյք. Բշպ. Չպք. Գնլ. Ա. Հս. Գնտլ. Վնիք. Չէնկ. Պէյլ. Գզկ.
2 —	Պէյք. Բշպ. Ենք. Չպք. Գնլ. Պօյճ. Ր. Ա. Հս. Գնտլ. Արն. Չնկ. Պէյլ. Օրթ. Գզկ. Իսկ. Պշք. Գապ.
2 —	Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենիք. ՍԹՆ. Միրկ. Ր. Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.
2 15	Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Պէյք. Բշպ. Չպք. Գնլճ. Ա. Հս. Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք.
2 45	Ր. Ա. Գվ. Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Պէյք. Բշպ. Չպք. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.
3 20	Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենիք. ՍԹՆ. Միրկ. Ր. Պյճ. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.
3 50	Ենմ. Մէգ. Պէօյք. Թրպ. Պէյք. Բշպ. Չպք. Գնլ. Ա. Հիս. Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք.
4 15	Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Միրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշք.
5 —	Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Պէյք. Բշպ. Չպք. Գանլ. Ա. Հս. Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք.
5 40	Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենիք. ՍԹՆ. Միրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.
7 —	Մրկ. Ր. Ա. Հս. Գնտ. Արնվ. Չնկլ. Պէյլ. Օրթ. Գզկ. Պշք. Իսկ.
7 —	Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Պէյք. Բշպ. Ենք. Միրկ. Գնլ. Ր. Ա. Հս. Գնտ. Արն. Չնկ. Պէյ. Օրթ. Գզկ. Պշք. Իսկ.
7 45	Ա. Ր. Գվ. Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Մրկ. Ր. Հ. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.
8 45	Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Պէյք. Բշպ. Չպք. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.
9 15	Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենիք. ՍԹՆ. Պօյ. Ր. Հս. Արն. Օրթ. Պշկ.
10 —	Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Պէյք. Բշպ. Չպք. Գնլճ. Ա. Հս. Գնտ. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.
10 25	Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Անվ. Օրթ. Պշկ.

Կամուրջէն Վոսփոր մեկնող շոգենաւեր

2 30	Պշկ. Օրթ. Արվ. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պօյ. Մզպ. Ենմ. Ա. Գվ.
3 —	Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հ. Գնլ. Չպք. Բշպ. Պէյք. Թրպ. Պօյ. Մզպ. Ենմ.
3 30	Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
3 35	Գապ. Պշկ. Իսկ. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Չնկ. Արվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Մրկ. Ենք. Բշպ. Պզք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
4 30	Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հս. Մնկ. ՍԹՆ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
5 —	Իսկ. Պշկ. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Չնկ. Արվ. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Չպք. Մրկ.
5 15	Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հ. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պօյ. Մզպ. Ենմ. Ր. Ա. Գվ.
6 —	Գապ. Պշկ. Օրթ. Արվ. Պէպ. Ա. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Պզք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
7 —	Պշկ. Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Արվ. Գնտ. Ր. Հս. Պօյճ. Գնլ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
8 30	Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հ. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
8 40	Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Չպք. Բշպ. Պզք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
9 25	Պշկ. Օրթ. Արվ. Պէպ. Ր. Հս. Պօյ. Ենք. Թրպ. Պէյ. Մզպ. Ենմ.
10 5	Գապ. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հ. Գնլ. Չպք. Բշպ. Պզք. Թրպ. Մզպ. Ր. Ա. Գվ.
10 20	Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. Մրկ. ՍԹՆ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ.
10 50	Գապ. Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հսք. Գնլ. Մրկ. Ենք. Բշպ. Պզք. Պէպ. Ենմ. զացող շգ. Ն պիտի հաղորդակցի.
11 10	Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Չպք. Բշպ. Պզք.
11 20	Պշկ. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմահալլէ
11 30	Պշկ. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. Պէպ.
12 —	Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ.